

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoitus

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

Vartiokylänlahden suunnitteluperiaatteet

Kuva 1 Suunnittelualueen rajaus ja painopistealueet

Vuorovaikutusraportin sisältö

Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot suunnitteluperiaatteiden (suunnitteluratkaisu) valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä ja lausunnoista (huomautukset) sekä vastineet niihin.

Jäljennökset kaikista suunnitteluperiaatteiden valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

LIITTEET

1. OAS-vaiheen asukastilaisuuksien 9.4.2019 ja 25.4.2019 muistiot
2. Sparrausryhmän 30.10.2019 muistio
3. Luonnosvaiheen etäasukastilaisuuden 29.4.2020 muistio

Suunnitteluperiaatteiden eteneminen

Vireilletulo

- suunnittelu on tullut vireille vuonna 2019 kaupungin aloitteesta
- suunnittelusta on tiedotettu vuoden 2019 kaavoituskatsauksessa

OAS

- OAS nähtävillä 1.4.–26.4.2019, suunnittelijat tavattavissa 9.4.2019 Rastilan kartanolla ja 25.4.2019 Puotilan kartanolla
- karttakysely 15.3.2019–26.4.2019
- nähtävilläolosta ilmoitettiin kirjeillä, verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat ja Vuosaari-lehdessä
- mahdollisuus esittää mielipiteitä, viranomaisilta pyydettiin kannanotot

Suunnitteluperiaatteet

- luonnosvaiheen aineisto nähtävillä 22.4.2020–20.5.2020, mahdollisuus esittää kysymyksiä etäasukastilaisuudessa 29.4.2020 (koronavirustilanteen takia ei lähitilaisuutta)
- nähtävilläolosta ilmoitettiin verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat, kerrokantasi.hel.fi ja Vuosaari-lehdessä
- mahdollisuus esittää mielipiteitä, viranomaisilta pyydettiin kannanotot
- suunnitteluperiaatteet esitellään lautakunnalle syksyllä 2020
- valmistelun aikana saatuihin mielipiteisiin vastataan vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta kartta.hel.fi/suunnitelmat

Hyväksyminen

- kaupunkiympäristölautakunta hyväksyy suunnitteluperiaatteet

VUOROVAIKUTUKSEN TAUSTAA

Vartiokylänlahden suunnitteluperiaatteiden tarkastelualue sijaitsee molemmin puolin Vartiokylänlahtea ja sen laajojen viheralueiden ja merenrantojen käyttäjiä asuu vielä tätäkin laajemmalla alueella. Suunnitteluperiaatteissa ollaan esittämässä alueen maankäyttöön merkittäviä muutoksia. Tämän takia hankkeessa on pyritty osallistamaan mahdollisimman laajasti kaikkia alueella asuvia ja toimivia, eri ikäisiä ja eri taustoista tulevia kaupunkilaisia. Suunnitteluperiaatteiden yksi tarkoitus on olla vuorovaikutuksen väline, jossa tehdään näkyväksi ja tuodaan keskusteluun hankkeeseen liittyviä suunnittelukysymyksiä ennen varsinaista asemakaavoitusta. Työn aikana onkin kokeiltu erilaisia vuorovaikutuksen muotoja, jotta saataisiin paremmin tietoa siitä, minkälaisen vaikuttamisen asukkaat kokevat mielekkääksi ja helpoksi. Vuorovaikutusta on tehty myös, jotta tieto suunnittelun tavoitteista ja tarpeista kulki molempiin suuntiin mahdollisimman monipuolisen osallistujajoukon välillä. Myös Meri-Rastilan kaupunki uudistuksessa saatuja hyviä kokemuksia on pyritty hyödyntämään vuorovaikutuksen suunnittelussa.

Järjestetyissä tilaisuuksissa on ollut osallistujina kaupunginosayhdistysten edustajien lisäksi myös muita aktiivisia ryhmiä kuten alueen venekerhoja ja luontojärjestöjä. Kiinnostuneista koottiin sparrausryhmä, joka tapasi kerran suunnitteluperiaatteiden luonnosvaiheessa keskustelemaan suunnitelmista ja jatkoa näille tapaamisille on suunnitteilla. Yhteistyötä on tehty myös mm. Puotilan ala-asteen koululaisten kanssa. Suunnittelun etenemisestä on säännöllisesti kerrottu Meri-Rastila-verkoston tapaamisissa, Vuosaari-lehdessä ja Vuosaaren alueen tapahtumissa.

YHTEENVEDOT ESITETYISTÄ HUOMAUTUKSISTA JA VASTINEET NIIHIN

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolo 1.4.–26.4.2019

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kohdistuivat **joukkoliikenteen järjestämiseen, alueen vesihuoltolinjoihin** sekä **alueen kulttuurihistoriallisten arvojen** huomioon ottamiseen. Museovirasto toteaa, että yhteistyösopimuksen mukaisesti Helsingin kaupungin museo vastaa lausunnon antamisesta.

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että Rastilassa suunniteltavat painopistealueet sijoittuvat alle 600 metrin etäisyyden päähän nykyiseltä metroasemalta. Puotilanrannassa suunnitteluperiaatteena on sujuva liityntäliikenne läheisille metroasemille. Jatkosuunnitteluvaiheessa laaditaan kunnallistekninen yleissuunnitelma, jossa määritellään alueen vesihuollon järjestäminen. Osana suunnitteluperiaatteita on laadittu yhteistyössä kaupungin museon kanssa Rastilan kartanon ympäristöhistoriallinen selvitys.

Kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saatiin seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta:

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Helsingin kaupunginmuseo
- Museovirasto

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

HSL kiinnittää huomiota alueen joukkoliikenteen järjestämiseen. Suunnitellut uudis- ja täydennysrakentamisen painopistealueet sijaitsevat MAL 2019 -työssä määritellyllä ensisijaisella maankäytön kehittämisvyöhykkeellä. Alueen hyvät kävely- ja pyöräily-yhteydet ja liikenteen päästöjen vähentäminen ovat keskeisiä suunnittelun tavoitteita. Rastilan kartanon alueen pohjoisin osa sijaitsee alle 600 metrin etäisyyden päässä metroasemalta, joten kävelymatka muodostuu melko lyhyeksi eikä liityntälinja asemalle todennäköisesti ole tarpeen. Kuten HSL toteaa lausunnossaan, on Puotilanrannassa varauduttava liityntälinjan suunnitteluun tiheillä vuoroväleillä, mikä tarkoittaa myös investointeja alueen joukkoliikenteen kehittämiseen. Jatkosuunnittelua tehdään yhdessä HSL:n kanssa. Puotilanrannan kohdalla nykyiset pysäkkijärjestelyt ovat riittävät palvelemaan lisääntyvää maankäyttöä. HSL huomauttaa lisäksi, että Vartiokylänlahden pohjoisosan täydennysrakentaminen on joukkoliikenteen saavutettavuuden näkökulmasta haastavaa. Suunnitteluperiaatteissa ei mm. tästä syystä olekaan esitetty täydennysrakentamista Vartiokylänlahden pohjoisosiin vaan rakentamisalueet sijaitsevat nykyisen joukkoliikenneverkoston varrella.

Suunnitteluperiaatevaiheessa on selvitetty alueen kunnallistekniikan lähtötilanne ja kehitystarpeet. Jatkosuunnitteluvaiheessa laaditaan tarvittavassa laajuudessa kunnallistekninen yleissuunnitelma, jossa ratkaistaan HSY:n esille nostamat vesihuollon kysymykset, joita ovat **uuden vesihuollon tarve ja olemassa olevan järjestelmän muutostarpeet** ja riittävät tilavaraukset, vesihuoltolinjojen sijoitus yleisille alueille ja hulevesien imeytys- ja viivytyismahdollisuudet.

Kaupunginmuseo toteaa, että kartanoiden ja kartanopuistojen suojelumerkinnot tulee määritellä kaavatyön kuluessa yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa ja että erityisesti Rastilan kartanon alueen kulttuuri- ja ympäristöhistoriallisten arvojen tunnistamiseksi perusteellisempi selvitys jatkosuunnittelua varten on tarpeen. Vartiokylänlahden keskeiset arvotihentymät alueella, Vartiokylän linnavuori sekä Rastilan ja Puotilan kartanoalueet, on tunnistettu alueen suunnittelussa keskeisiksi vetovoimatekijöiksi, joiden roolia Itä-Helsingin kulttuuripuistossa pyritään jatkossa korostamaan. Osana suunnitteluperiaatteita on laadittu yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa **Rastilan kartanon ympäristöhistoriallinen selvitys**. Kaupunginmuseo nostaa esille myös muita kulttuurihistoriallisesti potentiaalisesti arvokkaita kohteita suunnittelualueella, joita tullaan työn edetessä tarkastelemaan.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kohdistuivat koko Vartiokylänlahden ja erityisesti Rastilanrannan kohdalla huoleen luontoarvojen ja virkistysaluekäytön heikkenemisestä, aikaisempaan osayleiskaavaprosessiin ja sen uudelleenarvioinnin tarpeeseen, Meri-Rastilassa samanaikaisesti käynnissä olevaan kaupunki uudistukseen, liikennejärjestelyihin, Rastilan leirintäalueen toiminnan jatkamiseen, Puotilan venesatamaan, veneilyyn ja talvisäilytykseen sekä rakentamisen määrään.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että alueen virkistysaluekäytön säilymiseen ja parantamiseen on erityisesti kiinnitetty huomioita suunnitteluperiaatteista laadittaessa. Luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja yhtenäisen viherverkoston ylläpitämiseksi on laadittu osana suunnitteluperiaatteita kaupunkiekologinen suunnitelma, jossa sekä arvioidaan rakentamisen vaikutuksia alueen luontoon että etsitään keinoja rakentamisen vaikutusten lieventämiseksi. Liikennejärjestelyissä ja mm. koulujen palveluverkossa on vaurduttu alueen asukasmäärän kasvuun. Veneilyn merkitys alueelle on tunnistettu ja Puotilanrannassa ollaan säilyttämässä venesatamatoimintaa ja talvisäilytyspaikkoja siinä laajuudessa kuin se on muun maankäytön kanssa yhteen sovitettavissa. Rakentamisen yleispiirteisiä määrätavoitteita alueella ohjaa yleiskaava, ja suunnitteluperiaatteet on työkalu, jossa rakentamisen määrää ja sijoittumista tutkitaan tarkemmin ennen varsinaisen asemakaavoituksen aloittamista. Rastilan leirintäalueen toiminnan jatkamisen suhteen työssä on noudatettu yleiskaavassa ja sen toteutusohjelmassa tehtyjä päätöksiä ja pyritty lisäksi tukemaan leirintäalueen toiminta- ja kehittymisedellytyksiä ennen maankäytön muutoksia.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 13 kpl.

Vastineet mielipiteisiin aihepiireittäin

Vartiokylänlahden merkittävyys luonnonympäristönä ja virkistysalueena

Vuosaaren kaupunkiluonto nostettiin suuressa osaa mielipiteistä esiin alueen keskeiseksi vetovoimaksi. Täydennysrakentamisen koettiin uhkaavan viheralueiden määrää ja nykyistä luonnonläheistä lähiympäristöä. Useissa mielipiteissä nostettiin esille myös tutkimustuloksia lähimetsien terveysvaikutuksista ja sosioekonomisia eroja tasaavista vaikutuksista. Useilla oli huoli siitä, että luontoalueet vähenevät rajusti koko Vuosaaressa ja arvokasta luontoa jää rakentamisen alle. Pelättiin myös, että käyttäjämäärän kasvun tuoma kulutus viheralueilla heikentää säilyviä viheralueita.

Rastilan metsäalueen todettuja luontoarvoja sekä sen merkitystä virkistysalueena lähialueen asukkaille sekä laajemmalle yleisölle tuotiin voimakkaasti esiin useissa mielipiteissä. Helsingin luonnonsuojeluyhdistys nosti esiin Meri-Rastilan metsän arvokkaat kääpäalueet, joilla esiintyy myös vaarantuneita ja kansallisella tasolla harvinaisia kääpälajeja, arvokkaat lintualueet sekä METSO-kartoitusten esille tuomat metsän arvot. Yksittäisten lajien suojelun lisäksi yhtenäisten metsäkokonaisuuksien ja toimivien metsäverkostoyhteyksien merkitystä luonnon monimuotoisuuden ja virkistyksen kannalta korostettiin. Metsien säilyttämisen tärkeyttä perusteltiin myös eteläsuomalaisen metsäluonnon erityisellä monimuotoisuudella sekä metsien hiilinieluilla, jolla nähdään olevan merkitystä ilmastonmuutoksen torjumisessa. Metsän esitettiin myös suodattavan ilmansaasteita ja melua Vuotien ja Meri-Rastilan välillä.

Rastilanrannan suunnittelusta luopumista ja Meri-Rastilan metsän säilyttämistä kokonaan virkistyskäytössä luonto- ja virkistysarvojensa vuoksi esittivät Vuosaari-seura, Kallahti Kallvik ry ja Helsy ry. Tässä yhteydessä viitattiin suunnitteluperiaatteiden olevan ristiriidassa yleiskaavakäsittelyssä hyväksytyyn ponteen. Ponnessa valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuus aloittaa yleiskaavan pohjalta toteutettava asemakaavoitus kaupunkirakenteen tiivistämisellä jo rakennetuilla alueilla eikä luonto- ja viheralueita asemakaavoiteta rakentamiseen ennen kuin muunlainen yleiskaavavaranto on loppunut (20. toivomusponsi, kaupunginvaltuuston pöytäkirja 26.10.2016).

Luontoarvoiltaan merkittävää Broändan laaksoa, Vanttikalliota ja Rastilanmäkeä toivottiin suojeltavaksi kaavarungossa. Tringa ry toivoi, että Meri-Rastilan metsän toteuttamista luonnonsuojelualueeksi ohjelman mukaisesti kiirehditään.

Erityisesti rantojen rakentamista pidettiin ongelmallisena ja rantojen säilymistä kaikkien käytössä pidettiin tärkeänä. Rastilan puoleisten rantojen säilyttäminen luonnontilaisina nostettiin esille useassa mielipiteessä.

Vartiokylänlahden jalankulku- pyöräily- ja hiihtoyhteyksien säilyttäminen ja kehittäminen nostettiin esille useissa mielipiteissä. Yhdessä mielipiteessä toivottiin toisaalta Vartiokylänlahden pohjukan ulkoilureittejä purettavaksi ja luonnontilaa palautettavaksi. Samassa mielipiteessä esitettiin, että ranta-alueen muuttaminen metsästä puistoksi ja rantareitin toteuttaminen tuhoavat lahden kulttuuri- ja luontoarvot.

Vastine

Vartiokylänlahden alueella on kiistattomia luontoarvoja ja Meri-Rastilassa arvokasta metsää. Alueen ekologian, alueidentiteetin sekä virkistyksen kannalta merkittävät luontoarvot toimivat suunnittelun lähtökohdana. Suunnittelun tavoitteena on säilyttää lahden luonnonrannat ja Rastilan metsien hyvät virkistysmahdollisuudet luonnonläheisessä ym-

päristössä kaikille alueen asukkaille jatkossakin. Rakentamisesta huolimatta Rastilan metsästä suurin osa säilyy ja sen arvokkaimmat osat rajataan rakentamisalueiden ulkopuolelle. Merkittävä osuus Rastilan metsästä on nykyisessä luonnonsuojeluohjelmassa. Uuden luonnonsuojelun alueen kaavallinen toteuttaminen tapahtuu Rastilanrannan asemakaavoituksen yhteydessä, jolloin ympäristöpalvelut laatii alueelle rauhoitusesityksen sekä hoito- ja käyttösuunnitelman. Rauhoitus päätöksen antaa tämän jälkeen Uudenmaan ELY-keskus.

Vuosaassa on poikkeuksellisen paljon laajoja viheralueita, jotka ovat olennaisia kaupunginosan identiteetin kannalta. Niiden säilyttäminen yhtenäisinä viherverkostoina on kaiken alueella tehtävän suunnittelun tavoitteena. Suunnitteluperiaatteiden yhteydessä laaditaan lisäksi kaupunkiekologinen suunnitelma, jossa arvioidaan tehtyjen luontoselvitysten riittävyttä jatkosuunnittelua varten sekä tutkitaan keinoja, joilla rakentamisen haittavaikutuksia alueen luontoon voisi entisestään lieventää mm. säilyttämällä metsäistä luontoa metsäkaupungin periaatteiden mukaisesti korttelialueiden välittömässä läheisyydessä ja jopa niiden sisällä, kuten on aikoinaan tehty mm. Keski-Vuosaassa.

Suunnitteluperiaatteissa tarkennetaan alueen yleispiirteisiä kehitystavoitteita, jotka Rastilanrannan osalta ovat voimassa olevassa osayleiskaavassa. Osayleiskaavaa laadittaessa Meri-Rastilassa tehtiin useita luontoselvityksiä, mm. mielipiteissä mainittu kääpäselvitys ja METSO-kartoitus. Osayleiskaavassa on arvioitu vaikutuksia alueen luontoon ja päädytty rajaamaan rakentamisalue lähelle metroasemaa ja esitetty luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet sekä alueellisesti merkittävä viheryhteystarve. Suunnittelua jatketaan näistä lähtökohdista ja niiden lisäksi suunnitelman vaikutuksia luontoarvoihin arvioidaan jatkossa suunnittelun eri vaiheissa ja suunnitelmaa muokataan saadun uuden tiedon pohjalta.

Kasvavan Helsingin maankäytön tavoitteena on raideliikenteeseen kytkeytyvän kaupunkirakenteen tiivistäminen, jotta koko kaupungin tasolla voidaan säästää rakentamatonta luontoa ja vähentää mahdollisimman tehokkaasti rakentamisen ja asumisen ilmastopäästöjä kasvusta huolimatta. Jo olemassa olevan raideinfrastruktuurin varressa sijaitseva Rastilanranta on tästä näkökulmasta tärkeä aluekokonaisuus kestävän kaupunkirakenteen kehittämiseksi. Vaikka metsien hiilivarastolla on alueellisella ja kansallisella tasolla merkittävä vaikutus ilmastomuutoksen torjunnassa, osoittavat alustavat arviot alueellisista ilmastopäästöistä, että kaupunkirakenteen tiivistämisen vaikutukset ilmastopäästöjen vähentämiseen ovat pitkällä aikavälillä suurempia kuin paikallisen metsäalueen varastoima hiili. Rastilan ympäristön täydennysrakentamista puoltaa myös tarve ehkäistä alueen eriarvoistumiskehitystä ja turvata palvelut alueella. Uudella rakentamisella ja tähän liittyvällä julkisten ulkotilojen parantamisella on usein vaikutusta asuntojen arvon nousuun ja alueen positiiviseen kehityskierteeseen, kuten on havaittu viime vuosina mm. Myllypurossa. Alueen monipuolista kehittämistä tehdään

pitkäjänteisesti jo nyt Meri-Rastilan kaupunki uudistuksessa, jossa alueen palveluita parannetaan ja asuntokantaa uudistetaan. Rastilanrannan ja Rastilan kartanon alueen rakentaminen pyrkivät tukemaan alueen kehitystä pidemmällä aikavälillä.

Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaavassa on päätetty Meri-Rastilan laajentamisesta metroaseman ympärille. Sitä seuranneessa Yleiskaavassa alueen kasvupotentiaalia on esitetty sekä uudistettavaan Meri-Rastilaan että nykyisen keskustan länsipuolelle. Kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus ovat tiivistämistä priorisoivan ja viheralueiden säilyttämiseen tähtäävän yleiskaavan toivomusponnen lisäksi hyväksyneet yleiskaavan toteuttamishjelman, joka ohjaa asemakaavoituksen työjärjestystä. Metroaseman välittömässä läheisyydessä sijaitseva ja nykyiseen kaupunkirakenteeseen tukeutuva Rastilanranta on yleiskaavan toteutusohjelmassa nähty merkittävänä osana Rastilan kaupunkirakeen tiivistämistä, sillä se on sisällytetty Puotilanrannan ohella yleiskaavan toteuttamisen ensimmäiseen vaiheeseen.

Rastilanrannan luonnonsuojelualueiden toteuttaminen on tarkoitus tehdä asemakaavoituksen yhteydessä. Varjakanpuiston tervaleppäluhdan luonnonsuojelualueen rajausta tulee viime vuosina muuttuneen tilanteen takia tarkistaa ennen suojelualueen toteuttamista. Muita luonnonsuojelualueita Vartiokylänlahdelle ei ole tämänhetkessä luonnonsuojeluohjelmassa suunnitteilla. Itä-Helsingin kulttuuripuiston muodostamaan vihersormeen liittyvän Vanttikallion ja Rastilanmäen luontoarvoja selvitetään suunnittelun edetessä ja niiden suojelun tarpeellisuutta arvioidaan jatkossa.

Tavoitteena on säilyttää Vartiokylänlahden luonnontilaiset rannat jatkossakin luonnontilaisina. Alueen kehittämisen avulla rannan kulttuurimaiseman hoitoon ja ylläpitoon saadaan paremmin mahdollisuuksia. Ulkoilureittien parantaminen tai rakentaminen sekä puistoiksi asemakaavoitettavien alueen toteuttaminen tehdään niin, että nykyiset luontoarvot ja kulttuurihistorialliset arvot säilyvät. Asemakaavan puistomerkintä ei tarkoita, että alueen luonne voimakkaasti muuttuu. Kaupungin sisällä viheralueet vaihtelevat tiiviin kantakaupungin taskupuistoista luonnonsuojelualueisiin ja ne suunnitellaan aina ympäristön lähtökohdista. Jo alueen nykyinen käyttö kuitenkin edellyttää, että kulkureittejä ja metsää pitää hoitaa niin, että se kestää virkistyskäytön aiheuttamaa kulutusta. Alueen täysi luonnontila ei ole palautettavissa, koska asukkaiden virkistyskäyttöä ei ole mahdollista tai mielekäästä estää.

Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava, Meri-Rastilan kaupunki uudistus ja Vuotien kattaminen

Vuosaari-seura ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys esittivät, että Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaavan lähtökohdat tulisi uudelleenarvioida, eikä jatkaa suunnittelua niiden pohjalta. Osayleiskaavan hyväksymisen uskottiin perustuneen virheelliseen oletukseen siitä, ettei Meri-Rastilan asuntokantaa voi lisätä täydennysrakentamisella.

Vuosaari-seura esitti, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa jätetään ottamatta kantaa Meri-Rastilan kaupunkiuudistukseen. Mielipiteessä nähtiin Meri-Rastilan kaupunkiuudistus ja Rastilanrannan suunnittelu toisilleen vaihtoehtoisina suunnitelmina. Tästä syystä alueen suunnittelun avaamista suunnitteluperiaatteissa moitittiin epä johdonmukaiseksi. Meri-Rastilan suunnittelun jatkamista nykyisen osayleiskaavan pohjalta pidettiin vanhentuneena ja ristiriitaisena suhteessa käynnissä olevaan kaupunkiuudistukseen.

Lisäksi esitettiin, että metroradan ja Vuotien kattamista tulisi tutkia ja sijoittaa Rastilan tulevaa täydennysrakentamista ensisijaisesti kannelle nyt suunniteltavien alueiden sijasta. Kattamisella olisi mahdollista yhdistää Rastila ja Meri-Rastila.

Vastine

Meri-Rastilan kaupunkiuudistusta ei ole esitetty vaihtoehdoksi Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaavalle osayleiskaavaa laadittaessa. Osayleiskaavan selostuksessa on tuotu johdonmukaisesti esille, että myös Meri-Rastilan tiivistäminen on mahdollista jatkossa, mutta toimii täydentävänä ratkaisuna osayleiskaavan lisäksi. Kaupunginvaltuusto valitsi osayleiskaavan hyväksyessään alueen suunnittelun lähtökohdaksi sekä tiivistämisen että laajentumisen nykyisen keskustan länsipuolelle.

Meri-Rastilan kaupunkiuudistus ja Rastilanrannan suunnittelu kytkeytyvät toisiinsa ja tätä on tuotu suunnitteluperiaatteissa esiin monella tapaa. Käynnissä oleva Meri-Rastilan asemakaavan muutos otetaan huomioon osana suunnitteluperiaatteita sekä sisällöllisesti että toteutuksen aikataulun näkökulmasta. Kaupunkiuudistuksen ja Rastilanrannan suunnittelun tavoitteet mm. Meri-Rastilan asuntokannan monipuolistamisen ja palvelujen parantamisen osalta ovat yhteneviä ja toisiaan vahvistavia. Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksen suuri täydennysrakentamispotentiaali ei kuitenkaan ole käytössä kerralla vaan tulee toteutumaan vaiheittain pitkän ajan kuluessa, kun nykyiset rakennukset tulevat elinkaarensa päähän. Rastilanrannan rakentaminen alkaa kaupunkiuudistuksen jälkeen, mutta niiden toteutus tulee lomittumaan pitkälle ajankaksolle. Rastilanrannan rakentaminen on osa asemanseudun kokonaisvaltaista, ilmastoviisasta kehittämistä ja sen tarkoitus on tarjota mahdollisuus korkealaatuiseen ja vetovoimaiseen merelliseen asumiseen Itä-Helsingissä.

Osayleiskaava on hyväksytty 2012 ja tullut voimaan 2016. Yleiskaavassa (2016) alueen kehityskuva on esitetty yhtenevästi aikaisemman osayleiskaavan kanssa, joten osayleiskaavaa ei voi tältä osin pitää vanhentuneena. Osayleiskaavassa alueen kehittämisen keskeisiä tavoitteita ovat olleet kaupunkirakenteen tiivistäminen ja uusien asuntojen rakentaminen hyvien liikenneyhteyksien varrelle, päästöjen vähentäminen ja alueellisen eriarvoistumisen ehkäisy. Nykyisessä kaupunki-strategiassa näiden tavoitteiden merkitys ei ole vähentynyt vaan entisestään korostunut.

Vuotien kattamisella voisi olla metroaseman muodostaman Rastilan keskustan kannalta positiivisia toiminnallisia ja kaupunkikuvallisia vaikutuksia. Vuotien kattamista on alustavasti arvioitu teknisen ja taloudellisen toteutettavuuden näkökulmasta. Kattamisen suuret kustannukset ja teknisen toteutuksen vaatavuus tekevät toteutumisesta kuitenkin erittäin epävarmaa. Kattamiseen perustuvia kaupunkirakenteen tiivistämishankkeita on käynnistynyt Helsingissä ainoastaan suurimmissa liikenteen solmukohtissa, jossa maankäytön tiiviys on huomattavaa, kuten Pasilassa. Mm. Itäkeskuksessa Itäväylän päällä ei kattaminen ja siihen liittyvä täydennysrakentaminen ole toistaiseksi toteutunut voimassa olevasta asemakaavasta huolimatta. Kaikissa kohteissa, joissa on toteutettu laajempaa kansirakentamista, on maan arvo selkeästi korkeampi verrattuna Rastilan alueen maan arvoon. Toistaiseksi kattaminen ei vaikuta realistiselta kehittämissuunnalta.

Maakuntakaavan ohjaavuus

Uusimaakaava 2050 -luonnoksen merkinnät tulisi huomioida alueen suunnittelussa.

Vastine

Suunnitteluperiaatteita ja asemakaavoitusta ohjaa voimassa oleva yleis- tai osayleiskaava maakuntakaavan sijasta. Tästä huolimatta suunnitteluperiaatteissa esitetyt tavoitteet alueen maankäytölle ovat myös voimassa olevan maakuntakaavan ja Uusimaakaava 2050 -luonnoksen mukaisia. Uusimaakaava 2050:n luonnoksessa Vartiokylänlahti sijaitsee taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeellä, jota reunustaa rannan myötäinen virkistysalue. Rastilanranta ja Rastilan kartanon alue sijaitsevat lisäksi pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeellä, jonka suunnittelumääräyksenä on suunnitella aluetta joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuvana muuta taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tehokkaammin rakennettavana alueena.

Liikennejärjestelyt ja pysäköinti

Puotilanrannan rakentamisen uskottiin kasvattavan liikennettä Marjaniemen kaduilla. Rastilanrannan ja Puotilanrannan aiheuttaman asukasmäärän kasvun pelättiin ylittävän metrolikenteen kapasiteetin sekä ruuhkauttavan autoliikenteen Meripellontielle ja Vuosaaren sillalla.

Vastine

Puotilanrannan ja Rastilanrannan rakentaminen lisää Meripellontien ja Vuotien liikennemäärää n. 3600 ajoneuvolla vuorokaudessa, joten kyseessä on vähäinen lisäys nykyiseen liikennemäärään (n. 27.000 ajoneuvoa/vrk vuonna 2018). Liikenteen lisäyksellä ei ole olennaista vaikutusta Meripellontien ja Vuotien ruuhkaisuuteen. Puotilanrannan alue liitetään nykyisten valo-ohjattujen liittymien kautta Meripellontiehen, joten vaikutukset Marjaniemen katuverkkoon jäävät hyvin vähäisiksi. Liikennemääriä tullaan arvioimaan jatkossa, mutta esitetyillä asukasmäärillä Meripellontie ja Vuotien välityskyky on riittävä.

Tavoitteena on parantaa metron välityskykyä tulevaisuudessa metron automatisoinnilla ja vuorovälien lyhentämisellä. Suunnitteilla olevat pikaraitiotielinjat kasvattavat lisäksi joukkoliikenteen kapasiteettiä niin, ettei merkittävää ruuhkautumista tule syntymään.

Rastilan leirintäalueen toiminnan jatkaminen ja alueen suunnittelu

Leirintäalueen nykyistä sijaintia metroaseman lähellä pidettiin leirintäalueen erityisenä vetovoimatekijänä. Leirintäalueen siirto vaikuttaisi heikentävästi kaupungin matkailuimagoon. Lisäksi oltiin huolestuneita siitä, että kartanoympäristön kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot menetetään, mikäli sen lähiympäristöön rakennetaan yleiskaavan hahmottelemalla tavalla.

Vuosaari-seura kritisoi leirintäalueen alustavien linjausten tekemistä suunnitteluperiaatteiden yhteydessä, koska leirintäalueen toteuttaminen on yleiskaavan toteuttamisohjelmassa esitetty vasta toiseen toteuttamisvaiheeseen 2030-luvulle. Suunnitteluperiaatteiden tavoitteita pidettiin yleiskaavan toteuttamisohjelman vastaisina. Suunnittelua pidettiin myös ennenaikaisena, koska kaupunkiympäristölautakunnan yleiskaavakäsittelyssä päättämää yritys- ja matkailuvaikutusten arviointia ei ole laadittu.

Toisaalta mm. Marjaniemi-seura ehdotti rakentamisen painopisteen siirtämistä Puotilanrannasta ja Rastilanrannasta leirintäalueelle, joka on saavutettavuudeltaan ja maaperältään täydennysrakentamiseen muita alueita paremmin soveltuva.

Vastine

Suunnitteluperiaatteissa tarkastellaan koko Vartiokylänlahden aluetta kokonaisuutena ja pitkällä aikajänteellä. Rastilan leirintäalueen kysymysten sisällyttäminen tarkasteluun jo aikaisessa vaiheessa on tärkeää, jotta rakentamisen vaikutuksia voidaan arvioida. Alueen asema-kaavoitus on kuitenkin tarkoitus aloittaa yleiskaavan toteuttamisohjelman mukaisessa aikataulussa.

Alueen kokonaisuutta ja tulevaa kehitystä arvioitaessa ennen varsinaista asemakaavavaihetta laaditaan mm. Rastilan leirintäalueen yritys- ja matkailuvaikutusten raportti, jota kaupunkiympäristölautakunta on edellyttänyt lopullista päätöksentekoa varten. Samalla täydennetään nykyisellään puutteellisia selvityksiä Rastilan kartanon alueen kulttuurihistoriasta ja maisemallisista arvoista alueen suunnittelun lähtökohdiksi.

Suunnitteluperiaatteiden yhteydessä arvioidaan myös, voisiko matkailu säilyä alueella ainakin osittain täydennysrakentamisesta huolimatta. Leirintäalueen yhteyteen rakentaminen voi myös mahdollistaa kartanoympäristön paremman kehittämisen, ylläpidon ja avoimemman virkistyskäytön jatkossa. Kulttuurihistorialliset lähtökohdat ovat tärkeä osa alueen suunnitteluperiaatteita.

Puotilanranta

Useissa mielipiteissä kannatettiin Puotilanrannan kehittämistä ja pidettiin asuinrakentamista alueella toivottavana. Lisäksi alueelle toivottiin virkistystä palvelevaa yhtenäistä rantaraittia Marjaniemestä Puotilaan, palveluiden lisäämistä ja veneilijöiden tarpeiden huomioon ottamista alueen suunnittelussa. Uusien rakennusten tulisi olla matalia ja sovitautua ympäröivään maisemaan. Useassa mielipiteessä nostettiin kysymyksiä esille täyttöalueelle rakentamisen tekniset ja taloudelliset haasteet sekä täyttämisen ja ruoppaamisen vaikutukset vedenlaatuun.

Vastine

Puotilanrantaan on suunniteltu melko tiivistä, kerrostalovaltaista asumista, jotta täyttöjen määrä voidaan pitää mahdollisimman pienenä. Rakentaminen pyritään jo suunnitteluperiaatetasolla sovittamaan ympäröivään pientaloalueeseen ja toisaalta myös Meripellontien ja Puotilan eteläreunan ympäristöön. Asumisen lisäksi Puotilanrantaan on suunnitteilla monipuolisia palveluita.

Suunnittelun lähtökohtana on nykyistä parempi yhtenäinen rantaraitti ja muut viheryhteydet ympäröiville alueille.

Suunnitteluperiaatteiden yhteydessä on laadittu selvityksiä alueen maaperästä ja esirakentamisen periaatteista ja näitä tarkennetaan jatkosuunnittelussa. Suunnittelun edetessä selvitetään ruopattavien merenpohjan sedimenttien haitta-ainepitoisuuksia ja täyttöjen toteutusta. Ruoppauksen ja täytön aiheuttama mahdollinen vaikutus veden laatuun, mm. samentumisen muodossa, on väliaikaista ja sen leviämistä voidaan tarvittaessa ehkäistä työn aikaisin toimin.

Venesatamien ja talvisäilytyksen säilyttäminen

Puotilan venesataman alueelle suunniteltua rakentamista pidettiin uhkana veneilyharrastuksen jatkumiselle. Mielipiteissä toivottiin alueen viihtyvyyden ja palveluiden lisäämistä ilman uutta rakentamista. Lisäksi esitettiin veneilyn liittyvän toiminnan (veneiden huolto, tankkaus, veneiden vuokraus, reittiliikenne) laajentamista sekä talvisäilytyksen säilyttämistä tai jopa lisäämistä alueella. Venepaikkojen, talvisäilytyspaikkojen ja pysäköinnin määrän toivottiin säilyvän ennallaan.

Vastine

Suunnittelun lähtökohtana on rakentamisen yhteydessä parantaa Itäkeskuksen ja Puotilan alueen virkistysmahdollisuuksia, parantaa palveluja, mutta etenkin rakentaa vetovoimaista merellistä asumista hyvien kulkuyhteyksien varrelle. Yleiskaavassa ja sen toteutusohjelmassa on päätetty suunnitella alueelle merkittävä määrä uusia asuntoja.

Uusien rakennusten ja pysyvien toimintojen kehittäminen Puotilanrannan alueella edellyttää maaperän nostamista ja aikaisemmin tehtyjen täyttöjen vahvistamista. Maatäyttöjen määrä alueella pyritään pitämään mahdollisimman pienenä ja alueen maankäyttö tehokkaana, jotta esira-

kentämiskustannukset ja -päästöt pysyvät pieninä. Sen takia ainoastaan vapaa-ajan palveluiden tai varastoalueiden rakentaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Uuden rakentamisen lisäksi ei ole mahdollista säilyttää talvisäilytyspaikkoja ja maantasopysäköintiä nykyisessä laajuudessaan. Lähtökohdana Puotilanrannan suunnittelussa on kuitenkin venesataman säilyminen ja veneilypalveluiden kehittäminen alueella mm. reittiliikenteen muodossa, koska satama-alueelle on hyvät joukkoliikenneyhteydet. Jatkosuunnittelussa venepaikkojen ja talvisäilytyspaikkojen määrä tarkentuu ja sijoituspaikkoja haettaessa tutkitaan myös uudenlaisia tiiviimpään kaupunkirakenteeseen soveltuvia ratkaisuja.

Niittyranta ja Marjaniemen tulvavalli

Marjaniemen kiinteistönomistajat ry. esitti, että tulvavalliin liittyvää ranta-aluetta kehitetään viheralueena ja ettei sille rakenneta.

Vastine

Marjaniemen tulvavalliin rajautuva kapea rantavyöhyke sijaitsee kapeana kaistaleena pientaloalueen ja meren välissä ja soveltuu geoteknisesti huonosti rakentamiseen tai maatäyttöihin. Rannat suunnitellaan lähtökohtaisesti kaikkien kaupunkilaisten käyttöön. Tulvavallin lähiympäristö on yleiskaavassa pientaloaluetta, eikä alueelle olla suunnitteluperiaatteiden yhteydessä esittämässä asuinrakentamista. Suunnitteluperiaatteiden lähtökohtana on kehittää rantavyöhykettä ekologisesti monimuotoisena viheralueena osana rantaraittia.

Vartiokylänlahden merkitys lintuvetenä ja lepakoiden elinympäristönä

Tringa piti rantojen ruovikkovyöhykkeen säilyttämistä lintujen kannalta olennaisena, erityisesti Marjaniemen puoleisella alueella. Vartiokylänlahden pohjukan luonnonsuojeluohjelmassa olevan alueen rajaukseen ehdotettiin muutoksia. Yhdessä mielipiteessä tuotiin esille koko lahdelle ulottuva tärkeä lepakoiden elinympäristö.

Vastine

Ruovikkovyöhykkeiden ekologinen merkitys on alueella tunnistettu ja niitä on tarkoitus säilyttää rantareitin virkistyskäyttö ja avoimet näkymät huomioiden. Ruovikkojen niitto- ja ruoppaustarvetta arvioidaan luontoarvot huomioiden. Vartiokylänlahden vesialue ja rannat ovat tärkeää lepakkoaluetta. Lepakoiden kannalta rantapuusto tulisi säilyttää ja rannat tulisi säilyttää sokkeloisina. Lepakoiden kulkureiteillä tulisi säilyttää puustoa kiintopisteinä, eikä rannoille tulisi sijoittaa suuria aukkopaikoja. Jotkut lepakkolajit karttavat valoa, joten metsäalueella tarvitaan myös hämääriä vyöhykkeitä. Suunnitteluperiaatteita laaditaan näistä lähtökohdista.

Työpaikkojen ja palveluiden lisääminen

Vuosaareen tulisi saada uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja lisätä alueen työpaikkoja. Kasvava asukasmäärä edellyttää myös uusien päiväkoulujen ja koulujen perustamista, jotta nykyiset palvelut eivät ruuhkaannu. Lisäsatsauksia tarvitaan myös terveys- ja hyvinvointikeskuksen toimintaan alueella.

Vastine

Alueen kaupallisten ja julkisten palveluiden kehittämisen periaatteet ovat osa nyt tehtäviä suunnitteluperiaatteita ja siinä tukeudutaan Vuosaaren toimitilaselvityksessä (Colliers International, 2018) saatuihin tietoihin. Lisäksi pyritään kehittämään alueen matkailupotentiaalia lyhyellä ja pitkällä aikavälillä leirintäalueen siirtämisestä huolimatta. Sekä Vuosaarella että Vartiokylän alueella laadittiin vuoden 2019 aikana koulujen ja päiväkotien palveluverkkoselvitys, jonka pohjalta varaudutaan riittävään paikkamäärään myös asukasluvun kasvaessa. Sote-palveluiden kanssa tehdään yhteistyötä, jotta asukasmäärän kehitykseen voidaan varautua oikea-aikaisesti.

Rakentamisen määrä

Yleiskaavan mahdollistamaa rakentamisen ja uusien asukkaiden määrää pidettiin liian suurena. Mm. Marjaniemi-seura ehdottaa sen puolittamista ja Kallahti Kallvik ry Vuosaareen suunnitellun rakentamisen määrän radikaalia pienentämistä.

Useissa mielipiteissä tuotiin esiin, että uusi rakentaminen soveltuisi paremmin muualle Helsinkiin, mm. Östersundomiin.

Vastine

Helsingin kaupunginvaltuuston 2016 hyväksymässä yleiskaavassa esitetty rakentamisen määrä Puotilanrannassa, Rastilanrannassa ja Rastilan kartanon alueella kuvaa alueen rakentamispotentiaalia 2050-luvulle asti. Yleiskaavan yhteydessä on arvioitu tulevien vuosikymmenien rakentamisen sijoittumista koko kaupungissa asukasmäärän kasvaessa. Suunnitteluperiaateissa tarkastellaan yleiskaavaan pohjautuen yksityiskohtaisemmin, miten rakentamispotentiaali kullakin alueella voisi toteutua. Lopullisesti rakentamisen määrästä päätetään asemakaavassa.

Östersundomissa ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa, eikä sinne ole mahdollista suunnitella rakentamista lähitulevaisuudessa. Kaupungin kasvua ei voi tulevaisuudessa ratkaista ainoastaan suurilla aluerakentamisalueilla, eikä se kestävyysnäkökulmasta ole tavoiteltavaakaan. Sen takia täydennysrakentamisen osuus kaupungin kasvaessa on merkittävä ja tulee jatkossa kasvamaan. Kaupunkirakennetta tiivistettäessä saadaan myös säilytettyä mahdollisimman paljon yhtenäisiä viheralueita koko kaupungin alueella.

Karttakyselyn toteutus

Tringa esittää, että karttakyselyssä olevilla väitteillä luonnonympäristölle toivotuista huoltotoimenpiteistä ohjataan valmiilla vastausvaihtoehdoilla ympäristön voimakkaampaan muokkaamiseen ja eikä tunnisteta ”pusikoiden” ja tiheäpuustoisien ympäristön luontoarvoja.

Vastine

Esitetyt kysymykset tai niihin saadut vastaukset eivät ohjaa suoraan suunnitteluratkaisuihin, vaan perustuvat suunnittelun ympärillä käytävään keskusteluun ja tarjoavat mahdollisuuden tuoda laajasti mielipiteitä esiin. Luonnonympäristöjen hoito ei kuulu suunnitteluperiaatteiden sisältöön, vaan sitä seuraavaan aluesuunnitelmaan, vaikka kysely on tehty laajasti samassa yhteydessä. Kaikessa kaupungin suunnittelussa ja työssä huomioidaan havaitut luontoarvot.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 9.4.2019

Asukastilaisuus järjestettiin Rastilan kartanolla, jossa pidettiin ensi vapaamuotoinen päivystys klo 14-17 keskustellen ja vastaten asukkaiden kysymyksiin. Sen jälkeen pidettiin kaavakävely Rastilan kartanon alueella ja Rastilanrannassa klo 17-19. Päivystyksessä vieraili noin 40 henkilöä ja kävelykierrokselle osallistui noin 30 henkilöä (osa osallistui molempiin vaiheisiin).

Vapaamuotoisissa keskusteluissa nostettiin esiin alueen suosikkipaikkoja, parannettavia kohtia ja koko lahden merkitystä virkistysalueena, mainintoja saivat mm. Varjakanvalkaman tulviva ranta, Vanttikallio, Broändanpuron ympäristö ja Tankomäki, Leppäniemen venesatama ja lahden mataluus ja ruoppaustarve. Lisäksi kysyttiin mm. leirintäalueen mahdollisesta lopettamisesta ja sen aikataulusta. Moni osallistuja nosti esiin Rastilanrannan metsän ja muinaisrantakivikon säilyttämisen tärkeyden sekä tarpeen kauniille, laadukkaalle ympäristölle Meri-Rastilassa. Puotilanrannan osalta kysymyksiä herättivät erityisesti nykyisen veneilyn ja talvisäilytyksen kohtalo, mutta toisaalta esiin tuli myös useita toiveita rannan kehittämisestä nykyistä viihtyisämmäksi ja kaikkien käyttöön. Mietittiin myös, miten uusi rakentaminen sovittautuu onnistuneesti viereiseen Marjaniemen pientaloalueeseen.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 25.4.2019

Asukastilaisuus järjestettiin Puotilan kartanolla, jossa pidettiin ensi vapaamuotoinen päivystys klo 14-17 keskustellen ja vastaten asukkaiden kysymyksiin. Sen jälkeen pidettiin kaavakävely Puotilan kartanon ympäristössä ja Puotilanrannassa klo 17-19. Päivystyksessä vieraili noin 50 henkilöä ja kävelykierrokselle osallistui noin 30 henkilöä (osa osallistui molempiin vaiheisiin).

Vapaamuotoisissa keskusteluissa nostettiin esiin samoja teemoja kuin Rastilan kartanon tilaisuudessa, mutta niiden lisäksi keskusteltiin mm.

näkymien säilymisestä Meripellontieltä merelle, Meripellontien kasvavista liikennemäärästä ja meluhaitoista, tuulisuuden huomioimisesta ja rannan uusista palveluista. Puotilanrannan miljöössä nähtiin paljon potentiaalia, mutta tiiviin rakentamisen sijaan moni toivoi sinne väljiä ja vihreitä kortteleita. Ruoppaamisen lisäksi myös ruovikon niittäminen oli asia, joka nostettiin esiin rantapuiston vyöhykkeen kehitystoiveena, samoin kuin tulvaherkkien rannan reittien pikaiset korjaukset. Lisäksi käytiin keskustelua kaavaprosessista ja hankkeiden toteutumisen aikataulusta.

Muut OAS-vaiheen asukastilaisuudet

Ennen OAS-vaiheen alkamista pidettiin 13.12.2018 alueen toimijoiden kanssa taustahaastattelutilaisuus, johon osallistui alueen venekerhoja, leirintäalueen toimijoita ja asukasyhdistyksiä. Tilaisuudessa keskusteltiin hankkeen lähtökohdista ja yhteistyön muodoista suunnittelun aikana.

Varsinaisten asukastilaisuuksien lisäksi pidettiin Marjaniemen Purjehtijoiden kerhotilassa Marjaniemi-seuran vapaamuotoinen asukastilaisuus 16.4.2019, johon osallistui n. 20 henkilöä. Siellä keskusteltiin erityisesti Puotilanrannan suunnittelun lähtökohdista, sen vaikutuksista Marjaniemeen mm. asukasmäärän kasvaessa sekä toisaalta asukkaiden vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista suunnitteluprosessin aikana.

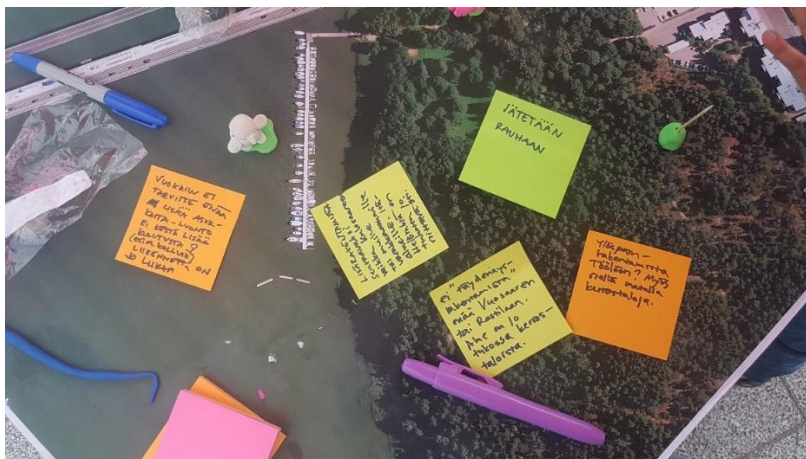
Puotilan ala-asteen kakkosluokkalaisten kanssa pidettiin kävely- ja suunnittelutyöpaja 14.5.2019, jossa tutkittiin koulun lähiympäristön ja Puotilanrannan seudun miellyttäviä, tuttuja ja epämiellyttäviä paikkoja ja tutustuttiin alueeseen yhdessä kävellen. Oppilaat myös laativat oman suunnitelmansa Vartiokylänlahdelle.

Kuva 2 Koululaistyöpajan suunnitelmat, kävelyreitti merkattu keltaisella

Suunnittelijoita oli päivystämässä ja vastaamassa kysymyksiin myös Uutta Itä-Helsinkiä -tilaisuudessa 15.3.2019 ja Meri-Rastilan kyläjuhlassa 22.5.2019. Molemmissa tilaisuuksissa kommentteja sai jättää kartalle. Eri tilaisuuksissa saadut karttakommentit on dokumentoitu ja niitä on hyödynnetty suunnitteluprosessissa.

Kuva 3 Asukkaiden kommentteja Meri-Rastilan kyläjuhlassa 22.5.2019

Karttakysely 15.3. –26.4.2019

Suunnittelun aloittamiseksi järjestettiin avoin karttakysely, jonka tavoitteena oli saada paikallistietoa alueesta sekä kerätä asukkaiden mielipiteitä alueen tulevaisuudesta suunnittelua varten. Saatuja tietoja mielipiteitä on hyödynnetty suunnitteluperiaatteiden laadinnassa. Yhtenä tärkeimpänä asiana kyselyssä korostui lahtea ympäri kulkevan reitin ja siltä avautuvien maisemien kokonaisuus. Suunnittelualueen suosikkipaikat jakautuivat tasaisesti koko alueelle ja palvelivat sekä luonnonrauhaa etsiviä, veneilijöitä ja palveluihin hakeutuvia. Lahden käyttö on ympärivuotista ja elää vuodenaikojen mukaan. Ongelmakohtiksi koettiin erityisesti liikenneympäristöt ja sillan alitukset. Moni vastaaja oli sitä mieltä, ettei Puotilanrantaan, Rastilanrantaan tai Rastilan kartanon alueelle tulisi lainkaan rakentaa tai ainoastaan hyvin maltillisesti, sillä sen koettiin vaarantavan alueiden nykyistä käyttöä. Monessa mielipiteessä myös visioitiin alueelle sopivaa täydennysrakentamista ja ehdotuksia ja toiveita uusista toiminnoista ja palveluista alueelle tuli runsaasti. Vastausten yksityiskohtainen yhteenveto löytyy erillisestä liitteestä.

Sparrausryhmä

Karttakyselyn yhteydessä kiinnostuneilla oli mahdollisuus ilmoittautua sparrausryhmään. Ilmoittautuneita oli noin 50. Sparrausryhmän tapaminen järjestettiin 31.10.2019 Vuotalossa ja paikalla oli noin 20 henkilöä. Lyhyen esittelyn jälkeen keskustelua käytiin kolmesta teemasta: Mitä voisi Vartiokylänlahdella olla laadukas merellinen asuminen, mitä tarkoittaa ilmastoviisas kaupunki sekä minkälainen olisi luonnonläheinen ulkoilmakaupunki? Keskusteluissa käytiin läpi monia jo esille tulleita teemoja, lisäksi keskusteltiin lahden kaupunkiluonnosta tärkeänä ympäristön laatutekijänä. Toisaalta kaivattiin Itä-Helsinkiin samanlaista panostusta kuin kantakaupungissa: puistoja, kartanoympäristöjen kunnostusta ja laadukasta rakentamista. Yksi osallistuja tiivisti sparrausryhmän näkemyksen: Vartiokylänlahden kehittämisessä tulisi hakea ta-

sapainoa täydennysrakentamisen ja uudistamisen ja toisaalta säilyttämisen ja koskematta jättämisen välillä ja jättää tilaa myös hallitulle hoitamattomuudella ja villimmälle luonnolle.

Luonnosaineiston erillinen nähtävilläolo 22.4.2020.–20.5.2020

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Suunnitteluperiaatteiden luonnoksesta saatiin viranomaisten kannanotoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat **joukkoliikenteen järjestämiseen, alueen vesihuoltolinjoihin**, talvisäilytyspaikkojen vähentymiseen sekä **alueen arkeologiseen kulttuuriperintöön**.

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon työssä siten, että Rastilassa suunniteltavat painopistealueet sijaitsevat kävelyetäisyyden päässä nykyiseltä metroasemalta ja Puotilanrannassa suunnitteluperiaatteena on sujuva liityntäliikenne läheisille metroasemille. Jatkosuunnitteluvaiheessa laaditaan kunnallistekninen yleissuunnitelma, jossa alueen vesihuollon järjestäminen määritellään. Alueen arkeologinen kulttuuriperintö on tuotu yksityiskohtaisemmin esille suunnitteluperiaatteissa ja sen lähtötiedoissa. Asemakaavoja valmistellessa laaditaan tarvittavilta alueilta, mm. Puotilanrannasta, tarkempi kulttuuriympäristön arviointi.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Helsingin kaupunginmuseo

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

HSL kiinnittää huomiota alueen joukkoliikenteen järjestämiseen. Suunnitellut uudis- ja täydennysrakentamisen painopistealueet sijaitsevat MAL 2019 –työssä määritellyllä ensisijaisella maankäytön kehittämisvyöhykkeellä ja tukevat MAL-suunnitelman tavoitteita, mutta suunnittelussa tulee kuitenkin ottaa huomioon joukkoliikennejärjestelmän kapasiteetti, jota pyritään nostamaan vuoden 2030 tienoilla. Rastilanrannan ja Puotilanrannan rakentamisen aloitus, kuten myös Meri-Rastilan kaupunkiudistuksen odotetaan alkavan ennen tätä, mutta uusien asukkaiden määrä ei tule merkittävästi kasvattamaan metron käyttäjämääriä ennen vuotta 2030. Kuten OAS-vaiheessa on jo todettu (ks. s.4), on Puotilanrannassa varauduttava liityntälinjan suunnitteluun. Jatkosuunnittelua tehdään yhdessä HSL:n kanssa. Meripellontien nykyiset pysäkit ovat riittävät palvelemaan lisääntyvää maankäyttöä Puotilanrannan kohdalla.

HSY:n esille nostamiin vesihuollon kysymyksiin on vastattu OAS-vaiheessa (s. 4)

Kaupunginmuseo huomauttaa, että vaikka suunnitteluperiaatteissa on riittävästi tarkasteltu alueen kartanomiljöitä, on **Vartiokylänlahden arkeologinen kulttuuriperintö** jätetty vaille riittävää huomiota. Vartiokylän linnavuoren valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) sekä joidenkin muinaismuistojen kohdemerkinnässä on puutteita, samoin aiempien selvitysten esilletuonnissa ja meriarkeologisen kulttuuriperinnön huomioimisessa ruoppauksia suunniteltaessa. Koetut puutteet johtuvat osaksi siitä, että suunnittelun lähtötietoja, mm. alueen historiaa ja tietoa rakennussuojelusta ja kulttuuriympäristön arvoista on koottu erilliseen liitteeseen suunnitteluperiaateaineiston laajuudesta johtuen. Liiteaineistoissa on käsitelty mm. linnavuoren merkitystä valtakunnallisesti merkittävänä ympäristönä sekä referoitu Puotilan kartanosta tehtyä selvitystä. Kaikki liiteaineistoissa mainitut tiedot alueen varhaisesta kulttuuriperinnöstä ovat toimineet suunnittelun lähtötietoina ja niitä on lopullisessa aineistossa tuotu aiempaa suuremmalla tarkkuudella esille. Meriarkeologian osalta suunnitteluperiaatteita on tarkennettu kaupunginmuseon ehdottamin täydennyksin. Museo edellyttää lisäksi Puotilan venesataman puolivuosisataisen kulttuuriympäristön arviointia ennen alueen rakentamista. Alueen arviointi kulttuuriympäristön näkökulmasta otetaan osaksi vaikutusten arviointia ja laaditaan tarvittaessa asemakaavavaiheessa.

Lisäksi Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala toi keskusteluissa esiin, että **talvisäilytyksen väheneminen** ja siitä aiheutuvat haasteet on tuotu esiin merellisessä strategiassa, mutta strategiassa asiaa ei pystytä ratkaisemaan. Uusi rakentaminen Puotilanrannassa vähentää nykyisiä talvisäilytyspaikkoja ja korvaavien paikkojen järjestäminen oikea-aikaisesti on noussut esiin lukuisissa keskusteluissa alueen veneharrastajien kanssa. Kuvan ja Kymp:n sisällä on myös käyty useita keskusteluja korvaavien paikkojen sijainnista ja uusien talvisäilytyspaikkojen järjestämiseksi on käynnissä useita hankkeita mm. Vuosaaren Ruusuniemessä. Suunnitteluperiaatevaiheessa yksityiskohtaisia tai sitovia sijoitusratkaisuja ei ollut mahdollista tehdä. Jatkosuunnittelussa talvisäilytyksen ratkaisuja haetaan yhteistyössä Kuvan kanssa.

Yhteenveto mielipiteistä

Luonnosaineiston erillisen nähtävilläolon yhteydessä saadut mielipiteet kohdistuivat pääosin samoihin aihepiireihin kuin aikaisemmassa vaiheessa. Mielipiteissä otettiin kantaa erityisesti Rastilanrannan rakentamiseen, mutta mukana oli myös mielipiteitä ja kehittämisehdotuksia Puotilanrannan ja Rastilan kartanon alueen suunnitteluperiaatteisiin. Kerro Kantasi -palvelussa valtaosa mielipiteistä kohdistui metsä- ja luontoalueille rakentamiseen, erityisesti Rastilanrannan metsään rakentamista vastustettiin. Monien pelkona on, etteivät metsä ja rannat enää riittävästi tai lainkaan toimi asukkaiden lähivirkistysalueina, mikäli Rastilanrantaan rakennetaan. Muut mielipiteet kohdistuivat luonnontilaisten rantojen säilyttämiseen, luonnonsuojelualueen laajentamiseen, lahoka-

viosammalen esiintymiin, aikaisemman osayleiskaavan uudelleenarviointiin, veneilyyn ja venepaikkojen menetykseen, vedenlaadun heikkenemiseen, tulvariskien huomioimiseen, rakentamisen määrään, mitta-kaavaan ja omistusmuotoihin sekä liikenteeseen sekä asukkaiden mielipiteiden vaikuttavuuteen.

Mielipiteet on otettu huomioon siten, että suunnitteluperiaatteita viimeistellessä suunnitelmia on arvioitu kaupunkiekologisen suunnitelman pohjalta. Metsään rajautuvia korttelialueiden rajoja on tarkistettu ja joi-tain kortteleita pienennetty yleiskaavan ja Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaavan tavoitteet huomioiden. Suunnitteluperiaatteissa on tarkennettu toimenpiteitä, joiden pohjalta rakentamisen vaikutuksia luonto-alueisiin voidaan jatkossa lieventää. Suunnitelma-aineistossa on selkeytetty säilyviä ranta-alueita ja virkistysreittejä. Lisäksi on muokattu Meripellontien pohjoispuolista korttelia pienemmäksi asukaspalautteiden ja tarkentuneiden teknisten reunaehtojen pohjalta. Suunnitteluperiaatteita on tarkennettu erityisesti Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämisen ja luonnonmaiseman hoidon osalta.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 13 kpl. Lisäksi Kerro kantasi- palvelussa saatiin 758 pääosin nimimerkillä kirjoitettua mielipidettä, joiden keskeinen sisältö on ryhmitelty teemoittain ja tuotu esille yhdessä muiden mielipiteiden kanssa. Kerro kantasi -sivuston kaikki mielipiteet ovat luettavissa osoitteessa: <https://kerrokantasi.hel.fi/vartiokylanlahti> Asukkailla oli myös mahdollisuus tutustua suunnitteluperiaatteiden viitesuunnitelman pohjalta laadittuun 3D-kaupunkimalliin. Tätä hyödynnettiin myös palautteen antamisessa.

Vartiokylänlahden merkittävyys luonnonympäristönä ja virkistysalueena

Voimakkaimmin palautteissa nousi esille Vartiokylänlahden luonnon ja erityisesti metsäalueiden merkitys asukkaiden virkistykselle ja hyvinvoinnille. Lisäksi palautteessa korostettiin erityisesti Meri-Rastilan metsien luontoarvoja ja metsän sekä koko lahden merkitystä luonnon monimuotoisuuden ylläpitämisessä. Metsien hiilivaraston säilyttäminen nähtiin useissa mielipiteissä myös tärkeänä keinona torjua ilmastonmuutosta.

Moni mainitsi lisäksi, että viheralueiden kasvanut käyttö kevään koronaepidemian aikana kertoo lähiluonnon lisääntyneestä tärkeydestä sekä siitä, ettei kaupunkiluontoalaa asukasta kohden enää voi Helsingissä pienentää. Joissain mielipiteissä tuotiin esille, kuinka teleoperaattoridatan perusteella Meri-Rastilan metsän kävijämäärät ovat kevään aikana lisääntyneet ulkoilualueiden keskiarvoa enemmän.

Erityisesti Rastilanrannan rakentamisen nähtiin olevan riski luonnon säilymiselle, metsäverkoston ylläpitämiselle sekä ekologisten yhteyksien toimivuudelle. Suunnitteluperiaatteissa esitettyjä toimenpiteitä ekologisten yhteyksien nykyongelmien ratkaisemiseksi erityisesti Vuosaaren sillan alikulkujen kohdalla toisaalta myös kiiteltiin. Niiden merkitystä

viheryhteyden toimivuudelle pidettiin tärkeänä. Helsingin luonnonsuojeluyhdistys (Helsy) toivoi, että Vartiokylänlahden itärannan viheryhteyttä parannettaisiin nykyisestä myös Rastilassa Lokitien ja Vanttikallion välisellä rantavyöhykkeellä, jolla pientalotontit tulevat hyvin lähelle rantaa.

Alueen virkistyskäytön kehittämistä ja Itä-Helsingin kulttuuripuiston tunnetuksi tekemisestä saatiin sekä kielteistä että myönteistä palautetta. Moni koki alueen olevan hyvä juuri sellaisenaan, eikä toivonut alueelle mitään parannuksia. Nykytilaa kuvailtiin aidoksi, jopa koskemattomaksi metsäksi ja viehättäväksi kaikessa rosoisuudessaan. Luonnontilaisen ympäristön ei koettu tarvitsevan hoitoa, eikä tilalle haluttu liian huoliteltua puistoa. Koettiin, että keinot, joilla luonnonympäristöä hoidetaan ja kehitetään, heikentävät sen elinvoimaisuutta. Osa alueen käyttäjistä myös koki, että kaikkia alueita kehitetään vain aktiivisimmille tai varakkaimmille asukasryhmille eikä muita oteta huomioon. Toisaalta monissa palautteissa toivottiin mm. tulville alltiin reitin korjaamista, tulvavallin maisemointia, näkymien avaamista, uusia laitureita, kuntoportaita ja leikkipaikkoja sekä kahviloita rantareitin varrelle. Moni myös toivoi sillan alikulkujen muokkaamista nykyistä viihtyisämmäksi.

Suunnitteluperiaatteisiin toivottiin toimenpide-ehdotuksia vieraslajiongelman ratkaisemiseksi lahden ympäristössä.

Helsy toi esiin alueen luontoarvoja erityisesti kääpien ja lahokaviosamalen osalta sekä linnuston osalta osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen saatua uutta tutkimustietoa.

Vastine

Suunnitteluperiaatteiden tavoitteena on säilyttää rakentamisen rinnalla mahdollisimman paljon Vartiokylänlahden viheralueita, metsäluontoa ja muita nykytilan arvoja, jotka tekevät lahdesta asukkaalle merkityksellisen. Koko suunnittelualueen metsästä ja viheralueista 92 % on säilymässä viher- ja virkistysalueena. Luonnonsuojeluohjelman mukaisesti noin 28 ha suunnittelualueen metsästä ja viheralueesta ollaan muodostamassa luonnonsuojelualueeksi.

Metsä ei kaupungissa ole täysin luonnontilaista, vaan sen nykytila on pitkäjänteisen hoidon tulosta. Helsingin metsien luontoarvot ja ikääntyneen metsän hiilinielu voidaan osittain nähdä seurauksena hyvästä metsänhoidosta. Tiivistyvässä Helsingissä kaivataan runsaasti uusia virkistysmahdollisuuksia ja myös lisääntyvän virkistyskäytön ohjaimista, jotta luonto ei liiallisesti kulu. Näitä tarjotaan kehittämällä metsäalueita, mm. suojaamalla arvokasta metsäluontoa erilaisin keinoin. Kokonaisvaltaisella suunnittelulla, jossa suunnitteluperiaatteiden pohjaksi on tehty useita luontoon ja maisemaan liittyviä selvityksiä, voidaan turvata ekologisesti ja virkistyksellisesti mielekäs kokonaisuus, jossa metsäisenä säilyvät jaksot vuorottelevat luontevasti toiminnallisempien osien kanssa. Suunnittelua tarkentaa seuraavaksi asemakaavojen rinnalla viheralueisiin painottuva *aluesuunnitelma*. Perusteellinen suunnittelu ei kuitenkaan tarkoita ylisuunniteltua puistomaista lopputulosta.

Vieraslajien hallinnasta päätetään tarkemmin alueen hoidon yhteydessä.

Rastilanrannan suunnittelun vaikutuksia alueen metsäverkostolle ja luonnon monimuotoisuudelle on selvitetty aikaisempien osayleiskaava-vaiheessa tehtyjen luontoselvitysten lisäksi suunnitteluperiaatteiden yhteydessä laaditulla kaupunkiekologisella suunnitelmalla. Vaikutusten arvioinnin lisäksi suunnitelman tavoitteena on ollut aktiivisesti hakea suunnitteluratkaisuja, joilla rakentamisen haittavaikutuksia alueen luontoon voidaan lieventää. Kaupunkiekologinen suunnitelma ohjaa jatkossa alueen tarkempaa suunnittelua. Mm. nykyistä puustoa on mahdollista suojata elinympäristön muutoksilta kuten valolta ja tuulelta suunnittelemalla tonttien ja metsän välisiä suojavyöhykkeitä huolellisesti. Myös viheryhteyksien ylläpitäminen ja vahvistaminen ovat tärkeässä osassa alueen luonnon säilymisessä. Vuosaaren sillan nykyisin muodostaman katkoskohdan viheryhteyttä pyritään parantamaan, mutta Lokitien ja Vanttikallion välisellä alueella viheryhteyden leventäminen ei ole helppoa olemassa olevien pientalojen ja niiden pihojen takia. Tonttien kasvillisuus kuitenkin jossain määrin tukee viheryhteyttä jo nykyisellään.

Rakentamisen kautta on myös mahdollista edistää alueen kehittämistä myös virkistyskäyttöön, sillä monet parannushankkeet kytkeytyvät alueen muuhun kehittämiseen. Osana yleiskaavan toteuttamisohjelmaa päätettiin, että suunnittelussa luodaan edellytykset sille, että virkistys- ja viherverkoston investoinnit toteutetaan samassa yhteydessä muun kaupunkirakenteen toteuttamisen kanssa.

Kaupungin keskeisiä tavoitteita on huolehtia riittävästä asuntotuotannosta ja kaupungin kasvun edellytyksistä. Tavoitteen toteutuminen kestävästi ja ilmastonmuutosta torjuen vaatii kattavaa tietoa siitä mistä ilmastopäästöjä syntyy. Uusien alueiden ilmastopäästöt muodostuvat hyvin erilaisista lähteistä, merkittävimpana liikenteestä, rakentamisesta ja energiankulutuksesta. Vaikka metsillä on valtakunnallisesti ja Helsinginkin mittakaavassa suuri merkitys hiilivarastoina, näyttää arvioinnin perusteella, että Rastilanrannan sijainti metron läheisyydessä, rakennettavuudeltaan erinomainen maaperä ja geoenergiapotentiaali mahdollistavat alueen rakentamisessa niin merkittäviä ilmastopäästöjen vähennyksiä, että niiden merkitys on suurempi kuin alueen metsän hiilivaraston pienenemisen merkitys.

Alueen suunnittelussa tasapainotellaan aktiivisemmän toiminnan ja rauhallisempien luontoalueiden välillä, jotta kaikki asukasryhmät kokisivat Vartiokylänlahden omakseen. Alueen kehittäminen tapahtuu moniarvoisesti niin, että mm. asumisen tehokkuus ja hiilipäästöjen vähentäminen rakentamisessa ja asumisessa yhdistyvät viheralueiden hyvin hoidettuihin hiilinieluihin ja -varastoihin. Samalla muodostetaan metsäisiä ja merellisiä asuinalueita yhä useammalle helsinkiläiselle, joilla kaikilla on mahdollisuus nauttia lähiluonnon hyvinvointia lisäävistä vaikutuksista.

Luonnontilaiset rannat, ruovikot ja ruoppaus

Helsy suhtautui kriittisesti esitettyihin rantareitin parannuksiin ja kelluviin reitteihin, joiden se näki vaarantavan ruovikon arvon lintujen elinympäristönä. Luonnontilaiset rannat tulisi säilyttää eikä laajentaa rantojen virkistyskäyttöä tai rakentaa uusia virkistysreittejä. Esiintyi myös toisenlaisia näkökulmia, joissa toivottiin koko lahden laajan ruoppauksen estävän lahden madaltumisen ja parantavan veneilymahdollisuuksia lahdella. Jotkut kokivat, että ruovikot peittävät näköaloja ja valtaavat vähitellen koko lahden, mikäli niitä ei systemaattisesti niitetä.

Vastine

Vartiokylänlahden ruoppaaminen on puhuttanut alueella jo kauan ja lahdella on tehty aikaisempina vuosikymmeninä laajempia koeruoppauksia. Lahden hidas mataloituminen on luontaista maannoususta, lahteen virtaavasta kiintoainekuormasta ja ruovikkojen maanmuodotuksesta johtuvaa kehitystä, jota ei voi täysin pysäyttää edes ruoppaamalla. Laajamittaisella ruoppaamisella olisi myös merkittäviä haittavaikutuksia alueen vedenlaatuun ja vedenalaiseen luontoon. Alueen rantaviiva on siirtynyt viime vuosisadan aikana jonkin verran luonnon prosesseista ja ihmistoiminnasta johtuen. Myös ruovikon pinta-ala lahdella on viime vuosisadan aikana vaihdellut, ja tavoitteena on ylläpitää nykyistä mosaiikkista tilannetta, jossa ruovikot ja avovesi rannassa vaihtelevat. Suunnitteluperiaatteissa on ehdotettu toimenpiteeksi tärkeimpien venereittien ja satama-alueiden paikallista ruoppaamista tarvittaessa. Ruoppaukset tulee ajoittaa niin, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa mm. kalan kudulle.

Ruovikoiden niittäminen avaisi parempia näköaloja vesialueelle, mutta heikentäisi samalla mm. lintujen elinympäristöjä alueella. Paikoittaisten kelluvien reittien on aiempien kohteiden (mm. Lammassaari) kautta todettu kuitenkin soveltuvan hyvin lintualueille. Kelluvat reitit mahdollistavat meren äärelle pääsemisen ja avoimet näkymät luontoarvoja kunnioittaen, sekä mahdollistavat liikkumisen tulvatilanteessa ja esteettömästi ilman voimakasta rakentamista vaativia pengerryksiä. Alueelle jää myös täysin koskemattomia ruovikoita.

Luonnonsuojelualueet

Helsy esitti, että alueen luonnonsuojelualueiden rajauksia tarkistetaan ja laajennetaan. Meri-Rastilan metsä ja Broändan laakso kokonaisuudessaan tulisi sisällyttää seuraavaan Helsingin luonnonsuojeluohjelmaan sekä lisätä ohjelmaan uusina alueina Vanttikallio sekä Leppäniemen lounaispuolinen tulviva tervalepikkö.

Vastine

Uusista luonnonsuojelualueista tai niiden rajauksista ei päätetä suunnitteluperiaatteiden yhteydessä. Nykyisten luonnonsuojeluohjelmassa olevien alueiden rajausta tullaan tarkastelemaan jatkosuunnittelussa, mutta yleiskaavan Kaupunkiluonto-teemakartassa esitettyjen lisäksi uu-

sia luonnonsuojelualueita ei olla tässä yhteydessä ehdottamassa Vartiokylänlahdelle. Uuden koko kaupungin kattavan luonnonsuojeluohjelman valmistelusta tai sen aloittamisesta ennen seuraavaa yleiskaavakierrosta ei ole tehty päätöstä.

Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava, Meri-Rastilan kaupunkiudistus ja vaihtoehtoiset suunnitelmat

Joissain mielipiteissä esitettiin, että Meri-Rastilan osayleiskaavan päätös on tehty, koska asukkaille ja päättäjille on vakuuteltu, ettei täydennysrakentaminen Meri-Rastilassa asukasaktiiviryhmän tekemän vaihtoehtosuunnitelman mukaisessa laajuudessa ole mahdollista. Meri-Rastilaan nyt laadittava kaupunkiudistus osoittaaakin mielipiteiden mukaan, että osayleiskaava perustui väärille oletuksille ja sen pohjalta tehtävästä suunnittelusta Rastilanrannassa tulisi luopua. Suunnitelmia pidettiin vaihtoehtoisina, eikä nähty tarvetta Rastilanrannan rakentamiselle, kun kaupunkiudistus on käynnissä. Lisäksi esitettiin, että alueen suunnittelun aloittaminen samaan aikaan, kun kaupunkiudistus on käynnistymässä, on piittaamatonta asukkaita kohtaan.

Helsy esitti, että olisi aika päivittää Rastilanrannan suunnittelun lähtökohdat metsien merkityksestä saadun uuden tiedon perusteella ja rakentamisen sijaan muodostaa koko Vuotien eteläpuolisesta alueesta virkistys- ja luonnonsuojelualue.

Vuosaari-seura esitti suunnittelun fokuksen siirtämistä Torisillan ja Matkailijansillan väliselle osuudelle Vuotietä, joka kattamalla saataisiin met-roaseman läheisyyteen täydennysrakentamista tai viherkansi. Myös muita korvaavia rakentamiskojoja lähialueelta esitettiin.

Vastine

Osayleiskaavan päätösasiakirjoissa ja vuorovaikutusraportissa on johdonmukaisesti eri vaiheissa tuotu esiin, että asukasaktiivien tekemää vaihtoehtosuunnitelmaa ei voi nähdä korvaavana vaihtoehtona Rastilanrannan suunnittelulle. Sen toteuttamista on pidetty rinnakkaisena keinona kehittää Meri-Rastilaa. Kaupunki on tehnyt päätöksen sekä osayleiskaavasta että Meri-Rastilan kaupunkiudistuksen käynnistämisestä. Sekä Meri-Rastilan että Rastilanrannan suunnittelu on huomioitu uutta yleiskaavaa sekä sen toteuttamisohjelmaa laadittaessa. Rastilanrannan suunnittelun aloittaminen perustuu kaupunginhallituksen vuonna 2018 hyväksymään yleiskaavan toteuttamisohjelmaan.

Vaihtoehtosuunnitelman ansioiden sekä muiden kehityskulkujen pohjalta onkin Meri-Rastilassa käynnistynyt kehitys, jossa asuinalueita tiivistetään purkavan uudisrakentamisen kautta. Alueen palveluita, mm. koulua ja liikekeskusta pystytään laajassa mittakaavassa uudistamaan, koska niissä on varauduttu sekä Meri-Rastilan että Rastilanrannan kasvavaan asukasmäärään.

Meri-Rastilan metsään on luonnonsuojeluohjelmassa esitetty noin 25 ha luonnonsuojelualueita, jonka sisälle jää alueen arvokkainta metsää

sekä kallioisen selänteen laella olevaa muinaisrantakivikkoa. Luonnon-suojelun alueeksi ehdotetun alueen sisälle jää nykyisen suunnitelman mukaan lähes puolet Meri-Rastilan metsästä. Suunnitteluperiaatteissa esitetty rajaus, jossa vajaan kymmenen hehtaarin alue kaupunkirakenteeseen liittyvää metsää alle 600 m päässä metroasemalta muutetaan asuinalueeksi, perustuu osayleiskaavavaiheessa laadittuihin, edelleen ajankohtaisiin selvityksiin. Kaupunkiekologisessa suunnitelmassa, jota on laadittu osana suunnitteluperiaatteita, on pyritty tuomaan kaikki käytävissä oleva tieto tarkemman suunnittelun pohjalle. Metsän ja kaupunkiluonnon merkitys kytkeytyy sekä ihmisten hyvinvointiin, luonnon monimuotoisuuteen että ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämiseen. Näistä kaikista näkökulmista saatavaa uutta tietoa hyödynnetään Vartiokylänlahden suunnittelussa. Tiivistyvässä kaupungissa viheralueillekin rakentaminen on jossain tapauksissa perusteltua, jos sillä saavutettavat muut edut ovat merkittävämpiä ja säilyvät viheralueet voidaan säilyttää elinvoimaisina ja monimuotoisina.

Vuotien varteen tai päälle rakentaminen mahdollistaisi rakentamisen metroaseman välittömään läheisyyteen. Muuta ympäristöä matalammalla sijaitsevan Vuotien varressa sopivia rakennuspaikkoja asumiselle ei kuitenkaan ole yksittäisiä kohtia lukuun ottamatta. Tien pohjoispuolella rakentaminen ulottuu jo nykyisellään metroradan viereen. Vuotien kattamiseen on vastattu tarkemmin OAS-vaiheessa (ks. s. 8-9).

Rastilanrannan rakentamisalue

Merkittävässä osassa Kerro kantasi-palvelun mielipiteitä kritisoitiin Rastilanrannan rakentamista. Monissa mielipiteissä toivottiin rakentamisesta luopumista kokonaan tai rakentamisen sijoittamista jonnekin muualle. Osassa mielipiteitä toivottiin rakentamisen keventämistä metsäalueella poistamalla reunimmaisista kortteleista suunnitelmasta, jotta vaikutuksia metsän yhtenäisyyteen ja muinaisrantaan voisi pienentää. Lähinnä metroasemaa ja Vuotietä sijaitsevien korttelien rakentaminen sai osakseen myös ymmärrystä, ja osa toivoi myös, että ne rakennettaisiin mahdollisimman tehokkaasti ja muista kortteleista luovuttaisiin.

Monen vastaajan mielestä lisärakentaminen tulisi keskittää tiiviisti nykyisten rakennettujen alueiden reunoille, ja jotkut ehdottivat nykyisten rakennusten purkavaa uudisrakentamista. Joissain mielipiteissä ehdotettua rakentamista pidettiin myös kohtuullisena, kunhan varmistetaan rantavyöhykkeen säilyminen mahdollisimman leveänä ja yhtenäisenä.

Esitettyjä energiaratkaisuja pidettiin hyvinä ja toivottiin myös, että alueen luonnon menetyksiä kompensoidaan. Osa näki kuitenkin ehdotetut toimenpiteet, kuten puurakentamisen ja vähähiilisyyteen pyrkimisen näennäisenä toimenä, ”viherpesuna”, joka ei muuta alueen rakentamista kestäväksi.

Kallioisen rinnemaaston soveltumista rakentamiseen kyseenalaistettiin. Muinaisrantakivikon säilymistä alueen keskellä epäiltiin ja huomautettiin, että rantakivikot ulottuvat näkyvintä lakialuetta laajemmalle alueelle

ympäristöön. Päiväkodin sijoittamista muinaisrantakivikon läheisyyteen kallioiseen maastoon pidettiin epäonnistuneena. Rastilanrantaan toivottiin kuitenkin myös uusia palveluita, kuten helposti saavutettavaa lähiliikuntapaikkaa.

Suunnitteluperiaatteiden luonnoksessa esiintynyttä ekologisen metsäkaupungin käsitettä pidettiin tarkoitushakuisena ja virheellisenä, koska kaupunki ja metsä nähtiin toisensa poissulkevinä käsitteinä. Toisaalta Meri-Rastilan ominaispiirteenä pidettiin metsän ja asuinalueiden limittymistä toisiinsa ja koettiin, että uudessa suunnitelmassa tätä alueen ominaispiirrettä ei oteta huomioon.

Vastine

Rastilanrannan rakentaminen vastaa tarpeeseen tiivistää kaupunkia erityisesti hyvien liikenneyhteyksien varrella. Rastilan ja Puotilanrannan muodostamaan kokonaisuuteen saadaan koko kaupungin tasolla merkittävä määrä uusia asuntoja. Lisäksi tavoitellaan laadukasta uutta asuinympäristöä, joka voi lisätä koko Itä-Helsingin vetovoimaa haluttuna asuinalueena. Rastilanrannan rakentaminen perustuu yleiskaavan myös ekologisesti perusteltuun ajatukseen, jossa Helsingin kasvulle etsitään paikkoja raideyhteyksien ääreltä. Siellä, missä rakentaminen aiheuttaa vähiten päästöjä, se kannattaa tehdä ekologian, kaupunkikuvan ja virkistykseen sanelemin reunaehdoin mahdollisimman tehokkaasti. Näin ympäristöä säilyy mahdollisimman paljon sekä alueella että laajemmin Helsingissä.

Osayleiskaavassa ja yleiskaavassa tehdyt päätökset ohjaavat suunnittelun lähtökohtia, suunnitteluperiaatteissa näitä lähtökohtia tarkennetaan. Rastilanrannan metsästä ja viheralueista suurin osa säilyy nykyisellään ja rantavyöhykkeelle jää yhtenäinen viheralue. Alueelle ollaan perustamassa luonnonsuojeluohjelman mukaisesti noin 25 ha laajuista luonnonsuojelualuetta. Suunnitteluperiaatteissa esitetyssä ratkaisussa noin 8 ha alueen nykyisestä metsämaasta muuttuu kortteli- tai katualueeksi. On arvioitu hiilitaselaskennassa, että osayleiskaava-alueen rajauksella hiilivarastot pienevät tämän seurauksena pitkällä aikavälillä noin 35%. Rastilanrannan metsäalueen lähtötilanteessa sitoma hiili vastaa noin 1200 keskivertosuomalaisen vuotuista hiilijalanjälkeä ja hiilivaraston menetys pitkällä ajanjakson kuluessa reilun 400 keskivertosuomalaisen vuotuista hiilijalanjälkeä.

Suunnitteluperiaatteissa on pidetty tärkeänä yhtenäisen metsäisen rantavyöhykkeen ja arvokkaiden luontokohteiden säilyttämistä niin, että rakentaminen on tehokasta ja rakentamisen määrä riittävän suuri mm. alueellisten energiaratkaisujen tekemiselle. Ilmastopäästöjen vähentäminen on koko kaupungin laajuinen tavoite, jolla on suuri merkitys kaupungin tulevaisuudella ja kestävyydelle, ja Rastilanrannassa on poikkeuksellisen hyvät edellytykset tukea tätä tavoitetta.

Vuosaaren ja muiden Suomen 1960- ja 1970-luvun lähiöiden rakentaminen perustuu ”metsälähiöksi” tai ”metsäkaupungiksi” kutsuttuihin periaatteisiin, jossa metsäinen maisema ja kaupunkirakenne liittyvät avoimesti toisiinsa. Metsäkaupungin käsitteellä on suunnitteluperiaatteissa viitattu Vuosaaren kaupunkimaisemaan, jota nykyisin pidetään monella tapaa onnistuneena kaupunkiympäristönä. Tarkoituksena ei ole kuitenkaan toistaa 1960-luvun väljää lähiörakentamista, vaan tarkastella kaupunkisuunnittelua voimakkaammin maisemallisista ja ekologisista lähtökohdista. Tämä tarkoittaa tehokkaan maankäytön lisäksi myös rakennetun ympäristön mahdollisuuksia laajemman ekologisen verkoston tukemisessa esimerkiksi kompensoivin toimenpitein. Tärkeänä näkökulmana on asumisen laatu ja lähiympäristön vihreys. Ekologisen metsäkaupungin käsitteellä on pyritty huomioimaan sekä Vuosaaren rakennusperinnettä että alueen ekologiaa.

Rastilanrannan suunnittelun lähtökohtana on ollut myös suojellun muinaisrannan säilyttäminen ja hyödyntäminen osana virkistysympäristöä. Muinaisrantakivikon selkeimmin näkyvä osa rajautuu kallion laelle. Luonnonsuojelualueohjelmassa merkitty aluerajaus on kuitenkin tätä aluetta huomattavasti laajempi ja ottaa huomioon rantakivikon ulompia osia. Muinaisrantakivikon suojeluperusteet ovat geologisia, joten se kestää muita luonnonsuojelualueita paremmin myös lähelle sijoittuvaa rakentamista ja virkistystä, jos kulunohjaus suunnitellaan huolellisesti. Myös nykyisin kivikon läpi kulkee suosittu ulkoilureitti. Maaperältään kalliainen Rastilanranta on rakentamiseen hyvin soveltuvaa aluetta.

Lahokaviosammal

Mielipiteissä viitattiin erittäin uhanalaiseksi luokitellun lahokaviosammalen elinympäristöihin isolla osalla Rastilanrannan rakentamisaluetta. Lahokaviosammal on EU:n luontodirektiivin liitteen II mukaan suojeltava laji sekä luonnonsuojeluasetuksen mukaan erityisesti suojeltava laji.

Vastine

Keväällä 2020 laadittiin koko Vuosaaren kattava lahokaviosammalselvitys, jossa löydettiin esiintymiä myös Rastilan metsästä ja Rastilankallion luoteispuolelta. Pääosa Vuosaaren esiintymistä sijaitsee Uutelassa ja Mustavuorella. Suunnitteluperiaatteissa esitetyn rakentamisen toteuttamisella ei yksin eikä yhdessä muiden Vuosaaren hankkeiden ja suunnitelmien kanssa arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia lahokaviosammalen elinvoimaisuuteen Vuosaaren alueella tai valtakunnallisesti. Vuosaarella on kevään 2020 lahokaviosammalselvityksen mukaan n. 193 ha lahokaviosammalen elinympäristöjä. Mikäli kaikki yleiskaavan mukaiset rakentamisalueet toteutuvat Vuosaarella, arvioidaan alueen elinympäristöjen kokonaislaajuuden vähenevän alle 6%. Kokonaiskuvana lahokaviosammalen elinvoimaisuuden katsotaan säilyvän Vuosaarella alueellisesti.

Jatkosuunnittelussa arvioidaan, vaikuttaako suunnitteluperiaatteiden mukainen rakentaminen lajin suotuisaan suojelutasoon Helsingissä.

Suurin osa Meri-Rastilan alueen esiintymistä sijaitsee alueella, jolla nykyinen metsä säilyy ja jonne ollaan perustamassa luonnonsuojelualuetta. Haittavaikutuksia on myös mahdollista lieventää huolellisella jatko-suunnittelulla.

Rastilan kartanon alueen suunnittelu nykyisen leirintäalueen paikalle

Vuosaari-seura esitti, että Rastilan leirintäalueen suunnitteluperiaatteiden luonnoksessa esitetty suunnitteluajakaava 2030-luvulla on yleiskaavan toteuttamisohjelman vastainen. Epäiltiin myös, että suunnitelmassa mennään poliittisten päätösten edelle, sillä leirintäalueen siirtämisestä ei ole vielä lopullisesti päätetty.

Palautteessa kritisoitiin Rastilan kartanon alueelle esitetyn rakentamisen soveltumista kartanoympäristön maisemakokonaisuuteen ja purolaakson topografiaan. Rakentamisen painopisteen sijoittamista Rastilanmäen itäpuolelle pidettiin kuitenkin hyvänä ratkaisuna. Helsy huomautti, että Rastilanmäen metsän arvojen säilyttämiseksi matkailurakentamisen tulisi sijoittua ainoastaan nykyiselle mökkialueelle.

Moni toivoi leirintäalueen säilymistä Rastilassa. Leirintäalueen monipuolisuus, hyvä palvelutaso, sijainti ja hyöty kaupungin matkailulle jopa kansainvälisesti mainittiin useissa mielipiteissä. Moni toi myös esille leirintäalueen merkityksen Vuosaaren alueen työllistäjänä ja matkailutulon tuojana.

Osassa mielipiteitä kuitenkin myös pidettiin nykyistä tilannetta alueen vajaakäyttönä. Aidattu alue ei ole kaikkien kaupunkilaisten käytössä ja vaikeuttaa kulkua metroasemalle ja rannalle. Muutamassa mielipiteessä aluetta pidettiin sijainniltaan hyvin asumiseen sopivana. Alueelle ehdotettiin mm. Puu-Myllypuron kaltaista rakentamista, joka ottaisi huomioon kulttuurihistoriallisesti merkittävän ympäristön.

Vastine

Rastilan ja Puotilanrannan merellinen painopistealue on Rastilan leirintäaluetta lukuun ottamatta sitä aluetta, jolle kaupungin kasvu yleiskaavan ensimmäisessä vaiheessa suuntautuu. Rastilan leirintäalueen tarkempi suunnittelu siirrettiin yleiskaavan toteutusohjelmassa toiseen vaiheeseen, joka ajoittuu arviolta vuosille 2030-2040. Suunnitteluperiaatteissa on edetty tehtyjen päätösten mukaisesti. Kaupunkisuunnittelulautakunta on lisäksi päättänyt, että ennen asemakaavatasoista suunnittelua laaditaan tarvittavia selvityksiä, joiden pohjalta leirintäalueen tulevaisuuteen liittyviä päätöksiä on mahdollista tehdä. Suunnitteluperiaatteet on hyvä työkalu näiden selvitysten laatimiseen, Rastilan erilaisen suunnitteluvaihtoehtojen arvioimiseen ja tarvittavan taustatiedon tarkentamiseen.

Suunnitteluperiaatteiden yhteydessä on laadittu mm. Rastilan leirintäalueen yritys- ja matkailuvaikutusten arviointi, jonka pohjalta on mahdollista arvioida leirintäalueen siirron tai jakamisen seurauksia alueen

---

työpaikoille, matkailulle ja taloudelle. Kaupunkitalouden näkökulmasta kannattavimmaksi osoittautui Rastilan täydennysrakentaminen, mutta myös aluetalouden tarkastelu osoittaa, että uusien asukkaiden tuoma lisäkysyntä alueella on suurempaa kuin leirintäalueen kävijöiden tuoma matkailutulo. Taloudellisen näkökulman lisäksi päätöksen kannalta merkittävää on kuitenkin myös kaupungin matkailuimago ja matkailun monipuolisuus. Selvityksessä esitetäänkin harkittavaksi vaihtoehtoa, jossa osa leirintäaluetoinnista jäisi Rastilaan täydennysrakentamisen rinnalle, jolloin alueella voitaisiin säilyttää matkailun tuomaa toiminnallista monipuolisuutta ja tuloja paikallisille yrityksille.

Suunnitteluperiaatteissa esitetyt alustavat rakentamisalueet on määriteltä 2019–2020 laaditun Rastilan kartanon ympäristöhistoriallisen selvityksen ja siitä saadun tarkentuneen tiedon pohjalta. Alustavissa rakentamisalueissa on kiinnitetty erityistä huomiota kartanoalueen sekä maisemalliseen että kulttuurihistorialliseen kokonaisuuteen. Suunnitteluperiaatteissa kartanoalueen avoin purolaakso ja maisema on osoitettu säilytettäväksi sekä avoimeksi virkistysalueeksi kaikille asukkaille. Tällöin alueen liittyminen nykyiseen uimarantaan on mm. avoimempi ja maiseman kokonaiskuva yhtenäisempi. Myös alueen lakimetsän säilytettävät piirteet on huomioitu suunnitelmassa, vaikka suljettuna maisematilana se sietääkin kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta paremmin rakentamista. Laajemman kaupunkikuvan kannalta Rastilan metroaseman läheisyys on luonteva täydennysrakentamispaikka.

Suunnitteluperiaatteissa on pyritty lisäksi parantamaan leirintäalueen toimintaedellytyksiä ja kehittymismahdollisuuksia ennen alueen tulevaa suunnittelua osoittamalla sen käyttöön alue, joilla pysyvien matkailutoimintojen on mahdollista, vaikka alueelle täydennysrakennettaisiinkin tulevaisuudessa.

Puotilanrannan asuinalue nykyisen Puotilan venesataman paikalle

Puotilanrannan kehittäminen asuinalueeksi oli monessa mielipiteessä positiiviseksi koettu asia. Puotilanrantaan toivottiin uusia merellisiä perheasuntoja ja hissillisiä kerrostaloja. Moni korosti, ettei Puotilanrannan alueella ole merkittäviä luontoarvoja tai kulttuurihistoriallisia arvoja, ja se sen takia soveltuu rakentamiseen esim. Rastilanrantaan paremmin. Joissain mielipiteissä painotettiin kuitenkin, että Puotilanranta tulisi rakentaa ilman meritäyttöjä ja haittaa merenlahden vedenlaadulle. Alueen rakentamista myös vastustettiin ja koettiin, että nykyinen veneilykäyttö sopii paikalle parhaiten.

Puotilanrannassa Meripellontien pohjoispuolelle sijoitettua korttelia pidettiin metron aiheuttaman tärinän ja liikenteen järjestämisen osalta hankalana ja paikkaansa liian korkeana. Myös Puotilan kartanomaiseman avoimuuden ja suurmaiseman nähtiin kärsivän rakentamisesta, erityisesti korkeista rakennuksista. Paikalle toivottiin asuinrakentamisen sijasta muuta julkista tilaa tai palvelua.

Ehdotettua rakentamista pidettiin monessa mielipiteessä liian tiiviinä ja muurimaisena Meripellontien varressa. Merellisyyden nähtiin toteutuvan ainoastaan rannanpuoleisissa kortteleissa ja osa toivoikin, että kortteleita avataan enemmän merimaisemaan ja rakentamisen määrää vähennetään. Osa oli sitä mieltä, että rakentaminen ulottuu liian pitkälle meren päälle ja kaventaa lahtea liikaa. Osassa mielipiteitä toivottiin rakentamisen painopistettä idemmäksi lähemmäs Marjaniemen vastaista reunaa. Osa vastaajista piti suunnitelmia paikkaan hyvin soveltuvina. Joidenkin mielestä alueelle tulisi rakentaa vielä esitettyä tiiviimmin ja umpikortteleihin perustuen, jotta asukasmäärä olisi riittävän suuri toimivalle joukkoliikenteelle ja jotta ylimmistä kerroksista saadaan merinäköaloja. Rantabulevardia pidettiin lupaavana ja tärkeänä koko alueelle ja sen toivottiin myös toteutuvan laadukkaana.

Kelluvaa asumista pitivät jotkut tarpeettomana ja sen koettiin yksityistävän rantaviivaa.

Vastine

Uusien rakennusten rakentaminen Puotilanrantaan edellyttää nykyisten täyttöjen vahvistamista ja korottamista. Alueella tulisi tehdä maanpintaa korottavia täyttöjä siinäkin tapauksessa, että uudisrakentaminen osoitettaisiin ainoastaan nykyiselle maa-alueelle. Lisäksi rantarakenne vaatisi vahvistamista ja mahdollisesti pilaantuneen maan poistoa.

Tehtävien meritäyttöjen määrä pyritään kuitenkin pitämään kokonaisuuden kannalta mahdollisimman pieninä. Merkittävien esirakentamistoi-
mien haasteellisuuden vuoksi on tarkoituksenmukaista hyödyntää Puotilanrannassa rakennusalueeksi muokattava alue mahdollisimman tehokkaasti, jotta varmistetaan alueen taloudellinen toteutuskelpoisuus. Samanaikaisesti on varmistettava, että alueen suunnitteluratkaisu ja toteutus on laadukasta ja houkuttelevaa. Tästä syystä suunnitteluperiaatteissa on hahmoteltu korttelirakennetta, joka madaltuu etelään ja merta kohti niin että merinäkyimiä avautuu suuresta osasta asuntoja ja tiivis korttelirakenne Meripellontiellä suojaa liikenteen ääniltä.

Korttelien tiiviydessä ja rakentamisalueen laajuudessa haetaan toimivinta ja tasapainoisinta ratkaisua alueen taloudellisen ja ilmastoviisaan toteuttamisen ja toisaalta kaupunkitilan ja asumisen laadun näkökulmista. Alueen yksityiskohtaisempi esirakentamissuunnitelma ja korttelirakenne tulevat tarkentumaan jatkosuunnittelussa.

Veneily ja venepaikat

Venepaikkojen ja talvisäilytyspaikkojen väheneminen nykyisestä herätti kritiikkiä. Epäiltiin myös, mahtuuko alueelle edes tavoitteena esitettyjä määriä. Kysymyksiä herätti nykyisten veneiden talvisäilytyspaikka tulevaisuudessa, kauempana sijaitsevaa sijaintia ei pidetty houkuttelevana. Alueen merellisen luonteen nähtiin heikentyvän olennaisesti, jos veneilyn tilaa vähennetään ja veneilymahdollisuuksia heikennetään.

Vastine

Tavoitteena on hyödyntää Puotilanrannan rakentamisalue mahdollisimman tehokkaasti (ks. edellinen vastine). Uuden rakentamisen lisäksi ei ole mahdollista säilyttää talvisäilytyspaikkoja ja maantasopysäköintiä nykyisessä laajuudessaan. Puotilanrannan sijainti joukkoliikenteellä saavutettavana venesatamana on kuitenkin hyvä ja veneilyä on pidetty tärkeänä osana lahden nykyistä ja tulevaa merellistä luonnetta. Viitesuunnitelmassa esitetty venelaitureiden yhteispituus on noin 75% nykyisestä määrästä ja venepaikkojen määrä noin 60–70% nykyisestä. Venepaikka-arviossa (400–500 venepaikkaa) on käytetty nykyisiä paikkoja väljempää mitoitusta. Talvisäilytyspaikkojen vaatimat yhtenäiset säilytysalueet ovat hankalasti yhdistettävissä tiiviiseen kaupunkiympäristöön, mutta viitesuunnitelmassa on kuitenkin pyritty hyödyntämään rannan alempia kulkutasoja ja aukioita talvisäilytyspotentiaalina. Maarlahden talvisäilytysalue on säilymässä ja sen käyttöä on mahdollista jossain määrin tehostaa. Myös koko kaupungin tasolla pyritään löytämään yhtenäisiä talvisäilytysratkaisuja, koska tiivistyvässä kaupungissa paine rantojen käyttöön myös muuhun kuin varastointiin kasvaa kaikkialla. Lopullinen venepaikkojen ja talvisäilytyspaikkojen määrä täsmennyy vasta myöhemmässä suunnittelussa.

Vartiokylänlahden vedenlaatu ja eliöstö

Tärkeänä pidettiin mahdollisten pilaantuneiden sedimenttien selvittämistä. Moni oli huolissaan rakentamisen ja merentäyttäjien vaikutuksista lahden ekosysteemiin ja vedenlaatuun.

Vastine

Suunnittelun yhteydessä selvitetään merenpohjan sedimenttien haitta-ainepitoisuudet ja selvitetään ruoppausmassojen mahdolliset sijoituspaikat. Ruoppauksen ja täytön aiheuttama mahdollinen vaikutus veden laatuun, mm. samentuminen, on väliaikaista ja sen leviämistä voidaan tarvittaessa ehkäistä työn aikaisin toimin. Nykyisen venesataman edustalle suunnitellun täyttöalueen kohdan ei arvioida olevan lahden luontoarvoille merkittävä mm. pitkäaikaisen veneilytoiminnan vuoksi.

Vedenpinnan nousu ja rantojen tulvasuojaus

Kysymyksiä tuli Varjakanrannan tulvasuojauksen toteuttamisesta. Nykyinen tilanne turhautti useita mielipiteen kirjoittajia.

Useassa mielipiteessä myös pohdittiin, onko tulvien riski ja merenpinnan mahdollinen nousu otettu huomioon, kun rakennuksia ja teitä suunnitellaan merenrantaan.

Vastine

Merenpinnan mahdollinen nousu lähivuosikymmeninä ja siitä seuraava pahojen tulvien riski ovat olleet suunnittelun lähtökohtina. Suunnitelmissa otetaan huomioon merenpinnan kohoamisen kannalta turvallinen rakentamiskorkeus.

Varjakanrannan tulvimiseen liittyvät ongelmat katualueilla ovat pitkään olleet tiedossa. Jatkosuunnittelussa laaditaan kunnallistekninen yleisuunnitelma uusien alueiden lisäksi niille alueille, joissa se on tarpeen hulevesien hallinnan tai merivesitulvien torjunnan näkökulmasta.

Rakentamisen määrä ja mittakaava

Puotilanrannan rakentamisen tiivyyttä pidettiin alueelle ylimitoitettuna, koska esitetty korttelitehokkuus on suurempi kuin Aurinkolahdessa ja osittain jopa kantakaupunkimaisessa Jätkäsaarella tai Hernesaaressa. Alueen tiivyyden nähtiin olevan ristiriidassa ympäröiviin alueisiin, Marjaniemen pientaloalueeseen ja Puotilan vanhaan kerrostaloalueeseen. Myös Vuosaaren puolen rakentamista kritisoitiin liian kerrostalovaltaiseksi. Osassa mielipiteitä kaivattiin matalampia kerrostaloja, väljempää pihojen ja pientalojen.

Toisaalta joissain mielipiteissä esitettiin, että Puotilanrannassa ja metroaseman ympäristössä tulisi rakentaa esitettyä korkeammin ja tehokkaammin. Osa ehdotti tehokkaampaa rakentamista, jotta alueella saisi enemmän uusia asukkaita, osa näki korkeassa rakentamisessa mahdollisuuden säästää enemmän metsää ja maapinta-alaa.

Vastine

Mielipiteiden kirjo heijastaa niitä erilaisia tavoitteita, joita kaupunkisuunnittelussa on. Toisaalta ekologisesti kestävä kaupunkin tavoittelu ohjaa tiivistyvään maankäyttöön asemanseutujen ympärillä ja rakentamisen tiivyyteen, mikä mahdollistaa viheralueiden säästymisen paikallisesti ja alueellisesti. Toisaalta asuntorakentaminen ei ole mielekäästä, mikäli uudet asuin ympäristöt eivät vastaa asukkaiden toiveisiin viihtyisästä ja kauniista asuinalueesta ja laadukkaasta asumisesta. Asuinalueen tiiviyden parantaa usein kasvavan asukasmäärän kautta alueen palveluita ja liikkumista, mutta liian tiivis rakentaminen voi heikentää koettua asumisviihtyvyyttä. Suunnittelussa haetaan tasapainoa näiden näkökulmien välille ja lisäksi kaupunkiympäristö kytkeytyy olemassa olevaan ympäristöön, sen tiivyyteen, näkymiin ja maastonmuotoihin. Vartiokylänlahdella laaja ja yhtenäinen viheralueverkosto ja avoin merimaisema toimivat asuinalueen koettua väljyyttä kasvattavana ja laatua korottavana tekijänä.

Yleiskaavassa ohjeellinen korttelitehokkuus Puotilanrannassa ja Rastilanrannassa on $e=1,0-2,0$ tai perustellusti tätä suurempi. Puotilanrannan ja Rastilanrannan korttelitehokkuus päätetään vasta asemakaavassa, mutta rakentamispotentiaalin arvioimisen pohjaksi on laadittu viitesuunnitelma, jossa mahdollista korttelitehokkuutta on arvioitu. Tiiviyteen maankäyttöön ja täyttömaan määrän optimointiin tähtäävässä Puotilanrannan viitesuunnitelmassa korttelitehokkuus vaihtelee välillä $e=1,8-5,4$, useimmissa kortteleissa korttelitehokkuus on noin $e=2,0-3,0$. Koettuun korttelitehokkuuteen vaikuttaa kuitenkin esim. miten paljon kortteleiden vierellä on avointa maisemaa tai yleistä aluetta. Rakentamisen korkeutta ja tiiveyttä sovitetaan ympäristöön ja korkeita rakennuksia sijoitetaan harkitusti. Rastilanrantaan on suunniteltu myös

matalampaa ja rakennustyypeiltään vaihtelevampaa rakentamista, kuitenkin niin että nykyistä metsää voidaan säästää mahdollisimman paljon.

Suunniteltu korttelitehokkuus on suurempi kuin 1960-luvun alussa rakennetussa Puotilassa tai Marjaniemen pientaloalueella ja samaa luokkaa kuin esimerkiksi Rastilankalliossa ($e=2,0-3,7$), Aurinkolahden Kahvikortteleissa ($e=2,6-4,1$) ja Meri-Rastilaan suunnitelluissa uusissa kortteleissa (noin $e=2,3$). Vaikka yksittäiset korttelit voivat rakentua tiiviisti ei Puotilanrannassa tavoitteena ole kuitenkaan kauttaaltaan Jätkäsaaren tai Hernesaaren kaltainen kantakaupungin jatke vaan itäisen Helsingin keskusta kytkeytyvä, tiivis mutta vaihteleva ulkoilmakaupunki.

Rakennusten omistusmuodot

Mielipiteet siitä, kenelle uusia alueita suunnitellaan tai tulisi suunnitella jakautuivat voimakkaasti. Osa oli sitä mieltä, että alueelle tulisi tehdä lisää omistusasuntoja nykyisen vuokratalovaltaisen rakenteen tasapainottamiseksi ja uusien asukkaiden houkuttelemiseksi. Osa taas koki, että laadukkaasti toteutettu alue on tarkoitettu ainoastaan varakkaille ja sulkee muut kaupunkilaiset pois, minkä lisäksi menetettäisiin nyt kaikille kuuluvaa virkistysaluetta. Osa koki parhaaksi, että uusilla alueilla olisi mahdollisimman monipuolisesti eri hallintamuotoja sekä asuntotokokoja ja -tyyppejä, ja koki että uusi rakentaminen voisi myös parantaa Meri-Rastilan viihtyisyyttä.

Vastine

Tavoitteena on rakentaa alueelle laaja asuntotyyppien ja omistusmuotojen kirjo, joka vastaa asumisen erilaisiin tarpeisiin. Uudet rakentamisalueet suunnitellaan päivittyvän asumisen ja maankäytön toteutusohjelman (Kotikaupunkina Helsinki, 2016) hallintojakauman mukaisesti siten, että alueelle rakennetaan vapaarahoitteisia omistus- ja vuokra-asuntoja, valtion tukemia vuokra-asuntoja ja välimuodon tuotantoa. Tavoitteena on torjua alueellista eriarvoistumista, korjata vinoumia olemassa olevilla alueilla ja mahdollistaa sosiaalisesti kestävä kaupunki. Hallintamuotojakaumassa huomioidaan alueiden ja laajemman lähiympäristön nykytilanne ja pyritään puuttumaan erityisesti Rastilan puolella nykyiseen hallintamuotojen yksipuolisuuteen. Hallinta- ja rahoitusmuodoista päätetään lopullisesti tontinluovutusvaiheessa.

Liikennejärjestelyt ja pysäköinti

Puotilanrannan rakentamisen pelättiin lisäävän autoilua Meripellontiellä ja ruuhkauttavan myös Puotilan- ja Klaavuntietä. Lisääntyvän bussiliikenteen pelättiin jäävän Itäväylän risteysten ruuhkiin. Itäväylän ja Meripellontien risteysalueen ratkaisemista toivottiin ennen kuin Puotilanrannasta aletaan suunnitella.

Virkistysalueille ei toivottu pyöräilybaanoja. Vuosaaresta Puotilanrannan kautta Marjaniemeen toivottiin sujuvaa työmatkapyöräilyreittiä.

Vastine

Puotilanrannan ja Rastilanrannan rakentaminen lisää Meripellontien ja Vuotien liikennemäärää n. 3 600 ajoneuvolla vuorokaudessa, joten kyseessä on vähäinen lisäys nykyiseen liikennemäärään. Näin ollen liikenteen lisäyksellä ei ole olennaista vaikutusta Meripellontien ruuhkaisuuteen. Liikennevirat suuntautuvat ensisijaisesti Vuosaaren tai Itäkeskuksen suuntaan, eivät niinkään Puotilantielle tai Klaavuntielle. Liikennemääriä tullaan arvioimaan jatkossa, mutta esitetyillä asukasmäärillä Meripellontie ja Vuotien välityskyky on riittävä. Bussiliikenteen reitistöä kehitetään yhdessä HSL:n kanssa suunnittelun edetessä.

Pyöräilyn baanaverkosto ei kulje virkistysalueiden poikki vaan Meripellontien ja Vuotien suuntaisesti. Suunnittelussa otetaan huomioon pyöräilyreitti Puotilanrannan kautta Marjaniemeen.

Metron kapasiteetti

Useissa mielipiteissä tuotiin esille pelko siitä, ettei metron kapasiteetti riitä kasvavalle asukasmäärälle. Ehdotettiin mm. uuden metrolinjan rakentamista tai metron jatkamista Vuosaaren satamaan, jonka yhteyteen voisi rakentaa uusia asuinalueita. Puotilanrantaan ehdotettiin uutta metroasemaa kohtaan, jossa metro nousee maan pinnalle. Toisaalta omiin kokemuksiin nojautuen epäiltiin, etteivät ihmiset todellisuudessa käytä julkista liikennettä niin paljon, että se perustelisi asuinalueiden sijoittamista metroasemien yhteyteen.

Vastine

Maankäyttö Puotilanrannan ympäristössä jää tehostamisesta huolimatta niin vähäiseksi, että metroaseman perustamiselle ei ole edellytyksiä. Metroaseman toteuttaminen Puotilanrantaan tunnelin suulle on myös teknisesti erittäin vaikeaa metroradan geometriasta johtuen. Metron liityntälinjan liikennöinnin lisääminen on toimiva ratkaisu palvelemaan uutta Puotilanrannan asuntoaluetta. HSL on mielipiteessään tuonut esiin liityntälinjan vuoromäärän lisäämistarpeen.

Metron välityskyvyn ennustetaan paranevan tulevaisuudessa metron automatisoinnilla ja vuorovälien lyhentämisellä. Suunnitteilla olevat pikaraitiotielinjat kasvattavat myös joukkoliikenteen kapasiteettiä.

Työpaikat ja palvelut

Erityisesti Vuosaaren työpaikkaomavaraisuudesta oltiin huolissaan. Koska suunniteltu rakentaminen painottuu asuntoihin, sen nähtiin yksipuolistavan erityisesti Rastilaa ja heikentävän alueen kehitystä ja jopa "slummiuttavan" alueen. Osa oli kuitenkin sitä mieltä, että liian väljä rakentaminen on suurempi riski asuinalueen palvelujen heikkenemiselle ja että täydennysrakentamalla tiiviisti saadaan ylläpidettyä alueiden palveluita.

Positiivista palautetta saatiin siitä, että koulujen ja päiväkotien tarve oli otettu huomioon suunnitteluperiaatteissa. Terveys- ja sosiaalipalveluiden riittävyys herätti kysymyksiä ja osa toi esiin, että alueelle ei tule rakentaa, koska koulu- ja terveyspalvelut ovat nykyisinkin riittämättömiä.

Vastine

Vuosaassa 2018 laaditun toimitilaselvityksen pohjalta työpaikka- ja toimitilarakentaminen Vuosaassa painottuu erityisesti Vuosaaren satamaan ja keskustaan. Satama-alueella on tällä hetkellä tyhjiä toimitilantontteja. Meri-Rastilan liikekeskuksen uudistuksessa on suunnitteilla uutta liike- ja palvelurakentamista ja sitä kautta uusia työpaikkoja. Tätä kehitystä vahvistetaan Rastilanrannassa maantasoliiketoimistoilla. Puotilarannassa on varauduttu asumisen lisäksi liiketoimistoihin ja merellisten palveluiden kehittämiseen. Rastilan kartanon alueella on osoitettu potentiaalia matkailupalvelujen kehittämiseksi ja sitä kautta työpaikoille alueella. Koulu- ja terveyspalveluiden osalta suunnittelua jatketaan nyt suunnitteluperiaatteissa esitettyjen lähtökohtien pohjalta. Alueen eriarvoistumiskehityksen ehkäisemiseen uusien asuntojen rakentaminen voi olla toimiva keino (ks. myös OAS-vaiheen vastine s.7). Sote-palveluiden verkkoa suunnitellaan muuttuvan asukasmäärän mukaisesti.

Vuosaaren rakentaminen

Kerro kantasi -palvelun useissa mielipiteissä toivottiin, ettei Vuosaaren enää rakennettaisi lisää. Moni koki, että Vuosaaren vetovoimatekijät, luonto ja merellisyys, häviävät uuden rakentamisen myötä ja toisaalta pelkäsi, etteivät liikenneverkon, koulujen tai terveyspalveluiden kapasiteetti riitä, mikäli asukasmäärä kasvaa. Eräissä mielipiteissä tuotiin kuitenkin esiin, että uusien asuntojen rakentaminen voisi hillitä alueen vuokrien ja asuntojen hintojen nousua ja olisi siksi kannattavaa.

Esitettiin myös epäilyä siitä, ettei alueen kehittymisen kokonaiskuva ole tiedossa, kun eri hankkeita valmistellaan. Korvaaviksi rakentamiskoiksi Vuosaaren tilalle esitettiin mm. Sipoota, Östersundomia, Vuosaaren golf-kenttää, Santahaminaa, Paloheinää, Itä-Pakilaa ja Kulosaarta.

Vastine

Vartiokylänlahdelle esitetty rakentaminen perustuu kaupungin strategiaan raideliikenteen asemien ympäristön tiivistämisestä ja kaupungin kasvusta täydennysrakentamalla. Yleiskaava ohjaa tätä kasvua ja määrittelee, kuinka tehokasta rakentaminen eri alueilla tulevaisuudessa voi olla. Suuret aluerakentamisalueet mm. Östersundomissa eivät yksinään ratkaise kaupungin tulevaa kehitystä (ks. myös OAS-vaiheen vastine s.14)

Asukasmäärän kasvusta huolimatta huolehditaan siitä, että Vuosaassa ja Vartiokylänlahdella on runsaasti monipuolisia viheralueita ja kaikille avointa merenrantaa. Palveluiden ja liikenneverkon kapasiteetin riittävyyteen on vastattu aiemmissa vastineissa.

Puotilaan rakentaminen

Joissain mielipiteissä toivottiin, että ennen Puotilanrantaan rakentamista tulisi ensisijaisesti tiivistää Itäkeskusta, Puotilan metroaseman seutua ja Meripellontien alkupäätä.

Vastine

Ks. edellinen vastine. Itäkeskuksen, Meripellontien alkupään ja Puotilan metroaseman tiivistäminen on käynnissä Puotilanrannan suunnittelun rinnalla ja sitä tutkitaan mm. parhaillaan käynnissä olevassa Itä-Helsingin keskustan kansainvälisessä ideakilpailussa.

Päätöksenteko ja asukkaiden vaikutusmahdollisuudet

Osassa mielipiteitä oltiin turhautuneita kaupungin asemakaavoittajiin, poliittiseen päätöksentekoon ja käynnissä olevaan kyselyyn. Asukkaiden mielipiteillä ei tuntunut olevan aidosti merkitystä, koska esitetyt mielipiteet eivät siirry suunnitelmiin. Suunnittelun väitettiin tapahtuvan rakentajien ehdoilla.

Vastine

Tässä raportissa kuvataan kaikki suunnittelun aikaisen vuorovaikutuksen vaiheet ja miten ne ovat vaikuttaneet suunnitteluun. Suunnitteluperiaatteiden laatiminen ennen asemakaavoituksen aloittamista on myös keino tuoda suunnittelun tavoitteita laajempaan keskusteluun asukkaiden ja muiden osallisten kanssa ennen kuin lopullisia päätöksiä tehdään sekä sisällyttää suunnitteluperiaatteisiin asukkailta tulevia kehitysehdotuksia. Lukuisia ehdotuksia on viety suunnitteluperiaatteisiin asti ja keskustelua suunnittelun reunaehdotusta jatketaan asukkaiden kanssa myös suunnitteluperiaatteista tehdyn päätöksen jälkeen. Suunnittelua ohjaavia reunaehtoja ja tavoitteita on paljon, eikä mikään yksittäinen taho, esim. rakennuttaja tai asukasryhmä, määrittele yksinään lopputulosta.

Yhteenveto verkkoasukastilaisuudesta 29.4.2020

Asukastilaisuus järjestettiin koronavirustilanteen takia Facebook-tapahtumana, jossa oli nähtävillä etukäteen nauhoitettu esittelyvideo. Asukkaiden kysymyksiin vastattiin Facebookin keskustelukentässä, jotta kysymykset ja vastaukset tallentuivat myös niille, jotka eivät pääset paikalle. Osallistujia tilaisuudessa oli noin 50 kpl.

Eryteisesti seuraavat näkökulmat nousivat esille:

- uusien alueiden rakentamisen tehokkuus ja asukkaiden määrä suhteessa sijaintiin, erityisesti Puotilanrannassa
  - Puotilanrannan joukkoliikenteen järjestäminen, Meripellontien liikennemäärän lisääntyminen ja pysäköinti
  - metron kapasiteetin riittävyys
  - venepaikat ja talvisäilytyksen järjestäminen jatkossa
  - Rastilanrannan metsän, muinaisrannan ja yhtenäisen viherverkoston säilyttäminen
-

- Rastilanrannan suunnittelun taustat ja perustelut, kun viheralueille rakentaminen pienentää hiilivarastoja
  - Rastilan leirintäalueen toiminnan siirtäminen
  - nykyisten viheralueiden merkitys asukkaille
  - luontoarvojen ja rakentamisen yhteensovittaminen ja toisaalta myös toiveet rantojen voimakkaammasta hoidosta: niittämisestä, ruoppaamisesta ja rantareittien kunnostuksesta
  - toimivien etäasukastilaisuuksien toteutus poikkeustilanteessa
  - miten paljon asukkaiden näkemyksiä otetaan huomioon suunnittelussa.
-

15.4.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

Vartiokylänlahden suunnitteluperiaatteet ja kaavarunko/ OAS-vaiheen asukastilaisuus (päivystys ja kaavakävely)

Aika	9.4.2019	klo 14.00 – 19.00
Paikka	Rastilan kartano, kaavakävely ks. erillinen kartta	
Läsnä	<i>Linnas Tuukka</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Meriläinen Sanna</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Marttila Johanna</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Ukkonen Jussi</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Alén Annika</i>	<i>vuorovaikutussuunnittelija / Hatu</i>

1 Tilaisuuden kulku

Asukastilaisuus pidettiin 9.4.2019. Ensin pidettiin vapaamuotoinen päivystys Rastilan kartanolla klo 14-17, jossa keskusteltiin ja vastailtiin asukkaiden kysymyksiin. Sen jälkeen järjestettiin kaavakävely Rastilan kartanon alueella ja Rastilanrannassa klo 17-19.

Päivystyksessä vieraili n. 40 henkilöä, ja kävelykierrokselle osallistui n.30 henkilöä (osa osallistui molempiin vaiheisiin).

Keskustelut aloitettiin esittelemällä suunnitteluperiaatteiden tarkoitusta. Sen jälkeen keskusteltiin tarkemmin kehitysalueista ja käytiin läpi asukkaiden esille nostamia teemoja. Keskustelu tapahtui pienissä ryhmissä tai kahdestaan vapaamuotoisesti.

2 Esille nousseet teemat ja mielipiteet

2.1 Rastilan kartano:

- Ollaanko leirintäaluetta lopettamassa/siirtämässä pois? Minne ja millä aikataululla?
- Tuleeko leirintäalueen tilalle uutta rakentamista ja sijoittuuko se myös kartanon lähelle ja metsään kartanon takana?
- Miksi alueelle pitää rakentaa, kun paikka on nykyiselle leirintäalueelle erinomainen ja leirintäalue tärkeä koko Helsingin kannalta?
- Miksi Puotilan kartano on kunnostettu ja säästetään rakentamiselta, kun Rastilan kartanon viereen rakennetaan? Miksi kartanoita kohdellaan epätasa-arvoisesti?
- Rastilan uimaranta on hyvin suosittu kesäisin ja myös talviuintipaikkana. Rannan tuntumaan tarvittaisiin parempia palveluita, erityisesti wc-tiloja
- Rastilan uimarantaa voisi kasvattaa. Nykyisellään uimaranta on hyvinä päivinä aivan tukossa.
- Uimarannan viereen voisi ruopata "laguunin" kalastajille.
- Rastilanmäki kartanon takana on tärkeä lähimetsä, jossa päiväkotiryhmät retkeilevät. Ranta ja metsä pitää säilyttää kaikkien käytössä
- Keskusteltiin leirintäalueen nykytilasta ja alueen aitaamisesta. Se, että alueen läpi ei ole mahdollista nykyisin kulkea, ei haitannut suurinta osaa lähialueen asukkaista, sillä sujuvat reitit ovat muodostuneet leirintäalueen sivuitse. Jotkut pohtivat kartanopuiston julkisempaa käyttöä, nyt koettiin, ettei sinne ole voi mennä, jos ei ole kahvilan tai leirintäalueen asiakas.

15.4.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

- Leirintäalueelle ei saa rakentaa, koska viereisten asuinkerrostalojen asukkaiden näkymät peittyvät.
- Rastilan kartanolle pitää jättää riittävästi tilaa ja piha-aluetta ympärille.
- Puistoon ei saa rakentaa, koska luonto tuhoutuu.

2.2 Rastilanranta:

- Rakennetaanko kaikki Meri-Rastilan metsät täyteen? Minne asti rakentaminen ulottuu?
- Miksi Rastilanrantaan pitää rakentaa, kun Meri-Rastilassa on meneillään suuri kaupunki uudistus? Tarvitaanko näin paljon uusia asuntoja?
- Rastilanrannassa oleva venelaituri on paikalliselle venekerholle tärkeä, on tärkeä säilyttää se jatkossa huoltoyhteyksineen. Nykyinen vuokrakäytäntö kaupungin kanssa venepaikoista on sen sijaan hankala.
- Osayleiskaavassa esitetty rakentaminen ulottuu liian lähelle rantaa, rannan luontoa ja ulkoilureittejä tulee säilyttää
- Mäen päällä sijaitseva rantakivikko (pirunpelto) on säilynyt koska se on nykyisin metsän keskellä. Miten se voi säilyä turvassa ilkvallalta tulevaisuudessa rakentamisen keskellä? Ei riitä, että rantakivikko säilytetään, jos rakennukset tulevat aivan lähelle.
- Miten lähelle esitettyä luonnonsuojelualuetta rakentaminen tulee, säilyykö korvella ja muilla suoltavilla alueilla riittävä luontopuskuri?
- On tärkeää säilyttää metsää, ihmisten hyvinvointiin eivät riitä pelkät viheralueet vaan tarvitaan myös luonnontilaista metsää, erityisesti alueilla, joissa kaikilla ei ole varaa lähteä kauas kansallispuistoon
- Jos Rastilaan rakennetaan, niin lopputuloksen tulee olla laadukas ja ympäristön hieno, vähintään kuten Aurinkolahdessa. Meri-Rastilaan tarvitaan kauniita asuntoja ja perheasuntoja.
- Jos merenrantaan rakennetaan, niin tehdään se tyylikkäästi.
- Rakennetaanko vuokra-asuntoja vai omistusasuntoja? miten kehitetään Meri-Rastilan palveluita?
- Voisiko metsän sijasta rakentaa Vuotien päälle kannelle?
- Muinaisrantakivikon ympärille ei pidä rakentaa, jotta vandalismita voidaan välttyä.

2.3 Puotilanranta:

- Miten iso alueesta on tulossa ja mihin asti rakentaminen alueella ulottuu?
- Mitä venelaitureille ja talvisäilytyspaikoille tapahtuu?
- Kestääkö nykyinen maapohja rakentamista? Mitkä ovat pohjarakentamisen ilmastovaikutukset? Vrt. esim. Malmi, jossa käytetään betonipaalutusta.
- Millaisia rakennuksia tulee Marjaniemen pientalojen viereen? Miten korkeita rakennuksia on suunniteltu?
- Voisiko rannasta tehdä huolitellumman ja viihtyisemmän, voisiko Maarlahdessa olla rantaravintola niin kuin aikaisemmissa suunnitelmissa?
- Alueelle on järkevä rakentaa, koska Itäkeskuksen palvelut ovat lähellä.
- Mitä on tapahtumassa meripellontien ja Itäväylän risteykselle?
- Yhteys Puotilaan sillan ali/yli on huono
- Paikalla olisi potentiaalia veneilyn palvelupisteenä: tarvitaan tankkaus- ja huoltopaikkoja, vierasvenesatamaa, josta kätevä yhteys keskustaan, ravintola ja matkailupalveluita
- Alueella olisi tarvetta vierasvenesatamalle. Puotilanrannassa on nykyisellään huoltotoimintoja, joiden pohjalta vierasvenesatamaa voisi kehittää sinne.
- Rannan pitää pysyä julkisena ja reitin pitää olla helppokulkuinen ja jatkuva. Nykyisellään Puotilanrannan läpi on vaikea päästä.

15.4.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

2.4 Muu suunnittelualue

- Rakennetaanko Puotilan kartanon eteen? Poistuvatko viljelypalstat?
- Varjakanvalkamassa rantareitit tulvivat usein, voisiko tilannetta korjata?
- Kaislikko ja lahden madaltuminen kasvattavat vähitellen lahtea umpeen. Voisiko kaislikkoa niittää/ lahtea ruopata?
- Tarvitaan yleisiä laitureita onkimista varten, nykyiset ovat lukittuja venelaitureita
- Vanttikallio on hieno paikka, joka pitää säästää
- Miten paljon Tankomäelle ollaan vielä rakentamassa?
- Säilyvätkö viljelypalstat ja koska rakennetaan uudet viljelypalstat?
- Mitä Mustavuoreen on suunnitteilla?
- Voisiko Broändanpuroa kunnostaa kanoottireittinä?
- Venereittejä pitäisi ruopata, lahti mataloituu
- Lokitien venesatama: kuka omistaa venesatama-alueen ja kenellä on käyttöoikeus alueeseen?
- miten alueen liikenne ja joukkoliikenne toimivat, kun tänne muuttaa 7500 ihmistä. Tarvitaanko toinen silta ja mahtuuko metroon?
- jos alueelle rakennetaan, niin tarvitaan myös uusia kouluja ja terveystalouksia
- Pyöräily-yhteyksiä lahden itäpuolta pitkin voisi parantaa. Reitti on osittain aika kapea, eikä polulla ole kaistoja. Raskaasti rakennettua tietä ei kuitenkaan kaivata.
- Rastilan uimarantaa voisi kasvattaa. Nykyisellään uimaranta on hyvinä päivinä aivan tukossa.
- Uimarannan viereen voisi ruopata "laguunin" kalastajille.
- Vuosaaren sillan alle pitäisi tehdä täyttöä, jotta reitti sillan ali olisi mukavampi.
- Yhteys sillan kevarilta puistoreitille pitäisi tehdä paremmaksi. Nyt joutuu kiertämään.
- Lahden itäpuolta voisi ruopata, jotta vedenlaatu paranisi. Länsipuolta on ruopattu aiemmin.
- Leppäniemi on ennen ollut saari, sen voisi ruoppaamalla tehdä taas saaren kaltaiseksi.

2.5 Vuorovaikutus

- koska alueiden rakentaminen alkaisi?
- kyseltiin missä suunnitelmat ovat nähtävillä ja miten suunnittelun etenemistä voi seurata
- toivottiin mahdollisuutta järjestää erillisiä tilaisuuksia esim. alueen veneilijöille ja pientaloasukkailla, toivottiin myös kävelyretkeä lahdenpohjukan suuntaan.
- kävelyn ja päivystyksen järjestämistä kiiteltiin

3 Muut asiat

-

26.4.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

Vartiokylänlahden suunnitteluperiaatteet ja kaavarunko/ OAS-vaiheen asukastilaisuus (päivystys ja kaavakävely)

Aika	25.4.2019	klo 14.00 – 19.00
Paikka	Rastilan kartano, kaavakävely ks. erillinen kartta	
Läsnä	<i>Meriläinen Sanna</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Marttila Johanna</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Petri Leppälä</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Alén Annika</i>	<i>vuorovaikutussuunnittelija / Hatu</i>
	<i>Laura Kakkola</i>	<i>Maisemasuunnittelija, Kamu</i>

1 Tilaisuuden kulku

Asukastilaisuus pidettiin 26.4.2019. Ensin pidettiin vapaamuotoinen päivystys Puotilan kartanolla klo 14-17, jossa keskusteltiin ja suunnittelijat vastasivat asukkaiden kysymyksiin. Sen jälkeen järjestettiin kaavakävely Puotilan kartanon alueella ja Puotilanrannassa klo 17-19.

Päivystyksessä vieraili reilu 50 henkilöä, ja kävelykierrokselle osallistui reilu 30 henkilöä (osa osallistui molempiin vaiheisiin).

Keskustelut aloitettiin esittelemällä suunnitteluperiaatteiden tarkoitusta. Sen jälkeen keskusteltiin tarkemmin kehitysalueista ja käytiin läpi asukkaiden esille nostamia teemoja. Keskustelu tapahtui pienissä ryhmissä vapaamuotoisesti.

2 Esille nousseet teemat ja mielipiteet

2.1 Rastilan kartano:

- Ollaanko leirintäaluetta lopettamassa/siirtämässä pois? Minne ja millä aikataululla?
- Tuleeko leirintäalueen tilalle uutta rakentamista ja sijoittuuko se myös kartanon lähelle? Miksi alueelle pitää rakentaa, kun paikka on nykyiselle leirintäalueelle erinomainen ja leirintäalue tärkeä koko Helsingin kannalta?
- Rastilan uimarantaa voisi kasvattaa. Nykyisellään uimaranta on hyvinä päivinä aivan tukossa.
- Vuosaaresta voisi löytyä muitakin paikkoja leirintäalueelle metron lähetyvillä.

2.2 Rastilanranta:

- Rakennetaanko kaikki Meri-Rastilan metsät täyteen? Minne asti rakentaminen ulottuu?
- toivottiin, ettei rakentaminen ulottu liian lähelle rantaa, rannan luontoa ja ulkoilureittejä tulee säilyttää, sekä metsämaisema mereltä ja Puotilan puolelta katsottuna
- Toivottiin tarpeeksi laajojen viheralueiden säästämistä, jotta ne eivät nuivetu ja jotta ne kestävät kohonnutta käyttäjäastetta.
- On tärkeitä säilyttää metsää, ihmisten hyvinvointiin eivät riitä pelkät viheralueet vaan tarvitaan myös luonnontilaista metsää
- Rakennetaanko vuokra-asuntoja vai omistusasuntoja?
- Onko alue rakennuskiellossa?

26.4.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

- Mitkä talot Meri-Rastilassa aiotaan purkaa?
- Alueella muinaisranta ja pirunpelto

2.3 Puotilanranta:

- Miten iso alueesta on tulossa ja mihin asti rakentaminen alueella ulottuu?
- Toivottiin, että merelle säilyy näkymiä myös rakentamisen jälkeen: toivottiin pistetaloja lamellien sijaan, mutta epäiltiin ettei suunniteltu tehokkuus mahdu pistetaloihin.
- Mitä venelaitureille ja talvisäilytyspaikoille tapahtuu? Onko niille keksitty uudet paikat?
- Mitä tapahtuu veneseuran tiloille ja toimitiloille?
- Millaisia rakennuksia tulee Marjaniemen pientalojen viereen? Miten korkeita rakennuksia on suunniteltu?
- Miten Puotilanrannan rakentamisen edellytykset otettu huomioon: myrkyt maaperässä, paalutuksen tarve.
- Voisiko rannasta tehdä huolitellumman ja viihtyisemmän?
- Rannan pitää pysyä julkisena ja reitin pitää olla helppokulkuinen ja jatkuva. Nykyisellään Puotilanrannan läpi on vaikea päästä.
- Miltä rantamaisema näyttää mereltä päin? Lahtea kuljetaan ja katsellaan koko matkalta
- Tuleeko täyttöjä? Kuinka paljon?
- Puotilasta merellinen timantti - rantabulevardi
- Tarvitaan toinen tankkauspaikka, lisää venepaikkoja, ravintola, mahdollisesti hotelli ja parkkipaikat veneilijöille – nykyisin monet pysäköivät Puotilantien varteen. Voisiko liikennettä syöttää Itä-Keskuksesta päin?
- Venepaikat autoilun varassa tässä kohteessa
- Miten Meripellontien nousevat liikennemäärät ja meluhaitat otetaan huomioon? Ehdotettiin 3-kerroksisia venevarastoja äänimuureiksi
- Tuulisuus otettava huomioon: tuuli kulkee lahden suuntaisesti
- Toivottiin pehmeitä pintoja sisäpihoille metelin välttämiseksi ja suurempia, väljempää kortteleita kuin kantakaupungissa (Jätkäsaari ja Ruoholahti)
- Puotilan ranta Helsingin parhaita rakennuspaikkoja miljöönn kannalta.
- Vanhan muurin laajennusta kartanolta rantaan toivottiin, sekä laituria (tiilitehtaan vanha laituri), savusaunaa ja uimakoppia.
- Kaavaan merkittyä koirien ulkoilun alue toivottiin toteutuvan

2.4 Muu suunnittelualue / Vartiokylänlahti

- rantareitit tulvivat ja jäätyvät usein, voisiko tilannetta korjata?
- Kaislikko ja lahden madaltuminen kasvattavat vähitellen lahtea umpeen. Voisiko kaislikkoa niittää/ lahtea ruopata? Mihin saadaan ruoppausjätteet?
- Lahden pohjoisosan rakentaminen on tukkinut entisestään lahden veden vaihtuvuutta
- vesi ei liiku ja hulevedet ohjautuvat pohjoisesta lahteen – hajuhaittoja
- Venereittejä pitäisi ruopata, lahti mataloituu ja rehevöityy
- Miten alueen liikenne ja joukkoliikenne toimivat, kun tänne muuttaa 7500 ihmistä? Tarvitaanko metroasema ja mahtuuko metroon?
- jos alueelle rakennetaan, niin tarvitaan myös uusia palveluita
- Leppäniemi on ennen ollut saari, sen voisi ruoppaamalla tehdä taas saaren kaltaiseksi.
- Ajantasakaavassa vesikanava Leppäniemen ja –saaren kupeessa – miksi ei ole toteutunut?
- Rantaniittyjen palauttaminen
- Aikaisemmin alueella seerumilaitoksen hevoset: ”hevosranta”

26.4.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

- Uusi tulvavallireitti tosi hieno, mutta ympäristö huonossa kunnossa.
- vuonna 1972 on lahdella tehty koeruoppauksia, kivialtaat
- Vuorolaivalaiturin, soutuvenesataman ja vierasvenesataman sijoittamista lahdelle toivotaan
- Miten paljon lahden pinta-ala pienenee?
- Mattolaiturien kunnostusta toivotaan, mutta jotkut huomauttivat laiturin olevan väärässä paikassa savipohjan takia.
- Tulvavallia ei toivottu lahden länsipuolelle – talokohtainen suojelelu kannattavampaa
- Onko meren pinnan nousu huomioitu?
- Lahden pohjoispäätyyn piti tulla lintutorni – onko oikea paikka? Ehkä parempi korkealla viheralueella (merkitty karttaan post-it lapulle)
- Lahti ongelmallinen Puotilan puolella: joidenkin mielestä siivoton ryteikkö
- Linnavuoren venekerholla lahdella noin 10 paikkaa
- Miten valkoposkiahania voi estää tulemasta uimarannalle?
- uusi Vuosaaren rakentaminen liian tiheää
- Voiko Puotilan puolella lisärakentaa korottamalla olemassa olevia kerrostaloja? Onko niissä suojelumerkintä?

2.5 Vuorovaikutus

- tuleeko suunnitteluperiaatealueelle yhtenäinen kaava, vai vain rakentamisen painopisteihin? Onko pientaloalueet mukana?
- Voiko pientalotontteja tehostaa? Tehostamisesta puhuttu vuosia.
- Miten liityntäpysäköinti ratkaistaan?
- Turhautuneisuutta: 20 vuotta sitten aivan sama prosessi käynnistettiin, mutta ei ole tapahtunut mitään. Voiko kaupunki taata lahden kunnostamisen, jos alue rakennetaan?
- Osallistumisen juridinen merkitys?
- Kuka huolehtii alueiden huollosta ja onko siihen budjettia?
- Onko mahdollista saada budjettia kansalaistoimintaan?

3 Muut asiat

-

31.10.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

Vartiokylänlahden suunnitteluperiaatteet ja kaavarunko/ sparrausryhmän tapaaminen

Aika	30.10.2019	klo 17.00 – 19.30
Paikka	Vuotalo, Vuosali	
Läsnä	<i>Meriläinen Sanna</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Linnas Tuukka</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva/tiimi- päällikkö</i>
	<i>Ukkonen Jussi</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Alén Annika</i>	<i>vuorovaikutussuunnittelija / Hatu</i>
	<i>Saarin Auri</i>	<i>Vuotalo, korkeakouluharjoittelija</i>

1 Tilaisuuden kulku

Sparrausryhmän ensimmäinen tapaaminen pidettiin 30.10.2019. Sparrausryhmään osallistumisesta kiinnostuneet olivat ilmoittautuneet keväällä 2019 verkkokarttakyselyssä ja kutsu lähetettiin kaikille sitä kautta yhteystietonsa ilmoittaneille. Tilaisuuteen ilmoittautui 27 ihmistä ja paikalle tuli n.20 henkilöä. Lisäksi usea henkilö laitto kommentteja sähköpostitse, mikäli ei päässyt paikalle.

Sanna Meriläinen esitteli lyhyesti sparrausryhmän tavoitteet sekä kertoi kevään karttakyselyn tuloksista (liitteenä). Sanna esitteli suunnitteluperiaatteiden luonnosvaiheen kolme tärkeää teemaa: Laadukas merellinen asuminen, ilmastoviisas kaupunki ja Itä-Helsingin kulttuuripuiston sydän: ulkoilmakaupunki. Keskustelua käytiin kolmessa pöydässä näiden teemojen sekä suunnitteluperiaatteiden luonnoksen (30.10.2019) pohjalta, osallistujat saivat oman mielenkiintonsa mukaan valita mihin pöytää osallistuivat. Esiin nousseita teemoja dokumentoitiin kartoille ja muistiinpanoihin. Keskustelunaiheet limittyivät ja pöydissä keskusteltiin teemojen lisäksi myös muista nykytilanteeseen tai suunnitelmiin liittyvistä aiheista. Lopuksi eri pöytien keskustelut koottiin yhteen ja käytiin lyhyesti keskustelua tärkeimmäksi koetuista teemoista.

2 Esille nousseet teemat ja mielipiteet

2.1 Laadukas merellinen asuminen

- Vuosaaren puoleisen rannan pitäisi pysyä metsäisenä. Puuston luoma silhuetti on kaunis ja tärkeä!
- Puotilanrannan rakentamisen pitäisi olla pienimittakaavaista ja vaihtelevaa. Rakennukset voisivat esimerkiksi porrastua mereltä päin kohti mannerta. Rakennusten eteen olisi hyvä jäädä puustoa, joka peittää rakennukset. Puotilanranta ei saisi näkyä selkeästi rakennettuna kaupunkialueena kuten Aurinkolahti, vaan pienempänä ja kasvillisuudelle alistaisena. Puustoa myös rakennetuille paikoille.
- Rakentamisen mittakaava: miten tiiviisti voidaan tehdä niin että sopii ympäristöön?
- Erilaiset kelluvat rakenteet ja asunnot olisivat kiinnostavia.

31.10.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

- Kunnollisten venepalvelujen tarjoaminen Puotilanrannassa edellyttää kunnollista talvisäilytystä veden äärellä. Talvisäilytys taas on ristiriidassa muun maankäytön kanssa. Veneasia vaatii lisäselvittämistä.
- Rastilanrannan rakentamisen pitäisi jäädä etäälle rannasta, jotta luonnon metsäisyys säilyy. Rakennusten pitää maastoutua maisemaan ja jäädä mieluiten rinteen harjan taakse. Puurakentaminen voi olla mahdollisuus, mutta tärkeintä on rakennusten huomaamattomuus.
- esimerkkinä Puu-Porvoo, pienet korttelit & kujia
- esimerkkinä Myllypuron puukaupunginosa, ei perinteisiä kerrostaloja
- Rastilanrannan tekosaaret olisivat hauskoja ja niihin voisi sisällyttää erilaisia toimintoja. Onko saunalle kuitenkaan tarvetta? Talvella lahdella on ollut luistinrata, toiminnot voisivat tukea myös talvisia toimintoja.
- Rastilan kartanon nurmialue soveltuu hyvin konserteille ja muille yleisötapahtumille.
- Puotilan kartanon piha-alueiden nurmialueet tulisi laittaa kuntoon.
- Wau-rakentamista alueelle! Rakentamisen laatu alueella pitää olla tarpeeksi korkeaa
- elävät torit ja aukiot: kalakauppiaita
- Rastilan kartanosta tapahtumapaikka
- Allas Sea Pool –tyyppinen uimala Vartiokylänlahdelle
- Puotilanrannassa tulisi säilyttää näkymiä merelle Meripellontieltä
- mihin parkkipaikat sijoitetaan, maan alle? Kuinka paljon pysäköintiä tarvitaan?

2.2 Ilmastoviisas kaupunki

Ilmastonmuutoksen torjuminen

- Puurakentamista tulee edistää, erityisesti Rastilanrantaan sopisi puurakentaminen
- voisiko tutkia hirsirakentamista kaupungissa?
- Paikallinen energiantuotanto: maalämpö, kaukokylmä, aurinkopaneelit - huomioitava kuitenkin jo olemassa oleva kaukolämpöverkosto
- lähipalvelut vähentävät liikkumistarvetta ja edistävät kävelyä
- tiloja tarvitaan myös jakamistaloudelle, talo- ja aluekohtaisesti
- älykäs liikenne pitää tehdä helpoksi: yhteiskäyttöiset tavarapyörät, kävelyn ja pyöräilyn ensisijaisuus liikkumisessa
- tutkimuksen perustuvia teknisiä ratkaisuja, turhia riskejä tulee myös välttää
- rakentuvan alueen tai yksittäisen rakennuskohteen pitäisi toimia esimerkkinä kokonaisvaltaisesta kestävydestä, tämä toimisi myös alueen vetonaulana
-

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

- viherkatot ja kattopuutarhat, ”heinäkatot”
- asfaltin ja muiden kovien pintojen minimointi parantaa hulevesien hallintaa
- lumitilaan tulisi varautua ja minimoida lumen kuljetukset
- Vartiokylänlahden reittejä on vahvistettava kasvavaa käyttäjämäärää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista varten
- Virkistysalueiden riittävyys asukkaille varmistettava. Kuinka paljon alueella on puistoa/metsää per asukas nyt ja tulevaisuudessa?
- viljelymahdollisuudet: paikallinen ruoantuotanto, ekologinen vapaa-aika & ilmastoviisaan kaupungin elämänlaatu

31.10.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

2.3 Itä-Helsingin kulttuuripuiston sydän: ulkoilmakaupunki

Luonnonympäristö

- Vartiokylänlahden kaupunkiluonto nähtiin tärkeänä laatutekijänä erityisesti ihmisille, alueen asukkaille ja käyttäjille
- Toivottiin panostamista myös viheralueiden, puistojen ja kulkureittien kehittämiseen, erityisesti jos alueelle rakennetaan.
- Lähiympäristön pitäisi olla erityisen laadukasta, esimerkkinä Sapokan vesipuisto Kotkassa
- Ehdotettua tekosaarta ja sillan alittavan reitin parannusta Rastilassa pidettiin hyvänä ajatuksena
- Itä-Helsingin lähiympäristöihin tulisi panostaa samalla laadulla kuin kantakaupunkiin
- osa toivoi ympäristön voimakkaampaa muokkaamista erityisesti Puotilan ja Vartioharju puolella: kaislikon niittämistä, rantakoivikon karsimista ja näkymien avaamista ja entisen kartanoiden kulttuurimaiseman palauttamista. Ranta halutaan kulkijoiden ulottuville. Osa haluaisi siistin hoidetun rantareunan kuten esim. Tapiolan Otsolahden ympäristö.
- Kartanoiden historiallisia arvoja tulisi nostaa esiin
- lahden madaltuminen ja umpeen kasvaminen huoletti monia. Toivotaan lahden ruoppaamista ja hoitotoimenpiteitä, muistutettiin myös aikaisemmista ruoppauskerroista 1960-70 –luvuilla. Lahti pitäisi ruopata ja rannan reunat kunnostaa.
- toisaalta nostettiin esiin myös ”hoitamattoman” luonnon arvo tärkeinä ja monipuolisina elinympäristöinä. Vartiokylänlahdella tulisi olla tilaa molemmille.
- jäteveden tuuletusputket Varjakanpuistossa tekevät alueesta epämiellyttävän, paha haju on kesäisin voimakas
- Broändanpuron kunnostus on tarpeen, jotta kalat pääsevät nousemaan puroon.

Ulkoilu ja liikkuminen

- Kaikille avoimet rannat tärkeitä
- Reitillä tulisi olla kunnolliset opasteet, useilla eri kielillä
- Veden äärelle pitäisi päästä useammasta paikasta lahden ympäriltä (laiturit, portaat, sillat pieniin saariin jne.).
- Linnavuori tulisi ottaa osaksi Vartiokylänlahden kierrosta: opasteet ja uusi, turvallinen, linnoitteita kulumiselta suojaava reitti, näkyminen avaaminen ylhäältä lahdelle
- Vartioharjun puolelle tulisi lisätä retkeily/nuotiopaikka
- Varjakanvalkaman varrella rantareittiä tulee nostaa, nykyisellään jää tulvan alle vuosittain
- Varjakanvalkamassa tulisi rantaa kehittää ja siistiä ja tuoda myös lisää leikki- ja pelialueita rantavyöhykkeelle
- myös talviyhteyksiä alueella tulisi kehittää: yhtenäinen latuverkosto, reitit lahden yli
- Hiihtäjien ja kävelijöiden välille syntyy toisinaan konflikteja reitin käyttöön liittyen.
- Pyöräily aiheuttaa myös vaaratilanteita kapeissa kohdissa
- Puotilan uimarannan sijainti sillan kupeessa ei ole paras mahdollinen. Rantaa voi laajentaa pohjoiseen päin tai perustaa uuden uimarannan.

Matkailu

- Leirintäaluetta ei tulisi lakkauttaa vaan kehittää
- Rastilan kartanon puiston avaaminen rantaan päin parantaisi alueen palveluiden käytettävyyttä

31.10.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

- Löytyisikö leirintäalueelle esitetyille asunnoille paikkaa, vaikka tehostamalla rakentamista muualla alueella?
- Saaristolaivoja ja veneilyä tulisi kytkeä osaksi leirintäalueen toimintaa, tätä varten voisi olla uusi vesibussilaitureita sekä Puotilan kartanon että Rastilan leirintäalueen rannoilla
- Puotilanrannassa tulisi olla tarpeeksi tilaa veneille ja veneilyyn liittyville yrityksille. Työpaikkoja alueella tulee kehittää

3 Erikseen sparrausryhmäläisiltä saatuja kommentteja

(kommentteja lyhennetty ja muokattu, jos päällekkäisiä teemoja)

- Meille syyt asua Itä-Helsingissä ovat upea luonto ja yleinen rento meininki joka syntyy, kun alueella asuu ihmisiä eri kulttuureista ja sosioekonomisista taustoista. Nimenomaan Vartiokylänlahden äärellä Puotilassa haluamme asua, koska 60-luvun arkkitehtuuri on meistä kaunista ja merellisen luonnon eri piirteet (kartanonpuisto, lahdenpoukaman rehevät lehdot sekä karut kalliometsät Meri-Rastilassa ja Ramsinniemellä) ovat läsnä kävelymatkan päässä. Toivoisin, että näitä vaalittaisiin jatkossakin; että kehittämisessä haettaisiin taitavasti tasapainoa yhtäältä täydennysrakentamisen ja uudistamisen ja toisaalta säilyttämisen ja koskematta jättämisen välillä. Esimerkiksi lahden rannalle mahtuisi ja kaivataan lisää palveluita, kuntoilupaikkoja, penkkejä jne. Kuitenkin myös hallitulle hoitamattomuudelle ja villimmälle luonnolle olisi hyvä jättää tilaa.
- Meri-Rastilan metsään rakentamista en kannata ylipäätään, koska näen luontoalueen yhtenäisyyden hyvin arvokkaana virkistyskäytön ja ekologisten yhteyksien kannalta. Jos alue kuitenkin rakennetaan, toivoisin että osayleiskaavasuunnitelmaa päivitetäisiin heijastamaan viime vuosien kehitystä ympäristöasioiden painoarvossa. Tällä tarkoitan sitä, että jos vastakkain on syvemmälle metsään rakentaminen merinäköalojen takaamiseksi tai tiiviimmin nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen kytkeytyvä rakentaminen, jälkimmäistä tulisi suosia. Segregaation torjuminen ei riitä puolustukseksi ekologisesti kestävämmille valinnoille - on opetettava yhdistämään sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys. Olisi kiinnitettävä huomiota myös siihen, että tutkimusten mukaan ihmisten käytännössä hyväksymä kävelymatka raideliikenteen varten on varsin lyhyt, alle 10 minuuttia. Sekä Ranta-Rastilasta että Puotilanrannasta on siksi vaarassa tulla hyvistä aikeista huolimatta etupäässä yksityisautoiluun perustuvia alueita.
- Suhtaudun positiivisesti Puotilanrannan kehittämiseen. Puotilassa on iso tarve lapsiperheille soveltuville isommille asunnoille! Toivoisin alueesta ekologisten asumisen pilottialuetta, jossa voisi olla vaikkapa:
  - taloyhtiö- tai aluekohtaiset maalämpökaivot
  - puurakentamista
  - sekä kerrostaloja että kaupunkimaista pientaloasumista
  - tontteja yhteisörakentamiselle
  - yhteistiloja pyörien ja muiden tavaroiden säilytykseen ja huoltoon
  - pikaraitiotie tai edes tiheästi kulkeva bussi Itäkeskukseen (nykyinen 98-yhteys on täysin riittämätön)
- Toivon ja uskon että alueelle saadaan mahtumaan sekä asumista että venesatama. Itsekin venettä Puotilan satamassa pitävänä olen sitä mieltä, että veneiden talvisäilytys vie suhteettoman paljon asumisen ja virkistyskäytön kannalta arvokasta merenranta-alueita - varmasti voitaisiin osoittaa jokin muu alue isojen veneiden säilytykseen.
- Isoimpana haasteena Puotilanrannassa näen riittämättömän joukkoliikenteen lisäksi Meripellontien vilkkaan autoliikenteen ja sen tuottaman metelin. Itse asiassa Vuosaaren sillan autoliikenteen tuottama meluhaitta on mielestäni isoin puute Vartiokylänlahden

31.10.2019

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

asumisen ja virkistytymisen olosuhteissa. Olisi ehkä syytä harkita alempaa nopeusrajoitusta Meripellontielle ja Vuosaaren sillalla.

- Rantaraitti ja palveluita Puotilan satamaan: Vartiokylänlahdella on hyviä palveluita, joita käyttävät aktiivisesti asukkaat ja muualtakin tulevat. Hienoja esimerkkejä ovat Rastilan kartano, Meridian ja Puotilan kartano + Svenkka. Puotilan satama ei nykyisellään ole kovin houkutteleva ruokailu- tai terrassipaikka, mutta ranta-alueella on hieno potentiaali kevyen liikenteen rantaraitille ja rantakahviloille yms. Merelliset maisemat ovat kuitenkin paremmat Puotilan satamasta, josta aukeaa kaunis Ramsinsalmi.
- Vartiokylänlahti kaipaa kipeästi julkista saunaa. Julkiset saunat ovat menestyneet hienosti Helsingissä, mutta niitä on paljon vähemmän Itä-Helsingissä. Rastilan leirintäalueella on kaupungin omistamia saunoja, mutta ne palvelevat ensisijaisesti leirintäalueen asiakkaita. Sekä näissä saunoissa on hyvin harvoin julkisia vuoroja (muutamia kesällä). Vartiokylänlahdella olisi monta hyvää paikkaa sijoittaa merenrantaosauna, jota voisi pyörittää paikallinen yritys (kuten esim. Kallahdella Sannan saunaa pyörittää Natura Viva: Nimenomaan olisi tarvetta julkiselle saunalle, jonne pääsisi löylyihin sisäänpääsyä vastaan eikä pelkästään omaan käyttöön vuokrattava sauna. Puotilassa on paljon vanhoja kerrostaloja, joissa ei ole asuntokohtaisia saunoja kuten on yleisemmin uusissa kerrostaloissa. Julkinen merenrantaosauna täydentäisi hienosti alueen saunomismahdollisuuksia talonyhtiöiden ja uimahallien saunojen lisäksi.

4 Muut asiat

- Toivottiin toisen sparraustapaamisen järjestämistä, kun suunnittelu etenee
- seuraava asukastilaisuus/sparraustapaaminen pidetään todennäköisesti keväällä, kun luonnokset laitetaan nähtäville. Tarkemmasta ajankohdasta tiedotetaan hyvissä ajoin.

30.4.2020

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

Vartiokylänlahden suunnitteluperiaatteet ja kaavarunko/ luonnosvaiheen asukastilaisuus (etäasukastilaisuus facebook-tapahtumana)

Aika	29.4.2020	klo 15.00 – 16.00
Paikka	facebook-tapahtuma	
Läsnä	<i>Meriläinen Sanna</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Linnas Tuukka</i>	<i>Asemakaavoitus/Vuva</i>
	<i>Alén Annika</i>	<i>vuorovaikutussuunnittelija /</i>
		<i>Hatu</i>
	<i>Helander Daniel</i>	<i>viestintäsuunnittelija, Hatu</i>

1 Tilaisuuden kulku

Asukastilaisuus pidettiin 29.4.2020. Ensin nähtävillä oli lyhyt esittelyvideo, jonka jälkeen suunnittelijat vastasivat kysymyksiin kysymyksiin. Kysymykset ja vastaukset tehtiin facebookin keskusteluosiossa, jotta ne tallentuisivat kaikkien luettavaksi.

Tilaisuuteen osallistui noin 50 henkeä

Kaikki esitetyt viestit ja vastaukset luettavissa täältä:

<https://www.facebook.com/events/2355843644545975/permalink/2369224113207928/>

2 Esille nousseet teemat ja mielipiteet

2.1 Asukastilaisuuden toteutus ja asukkaiden vuorovaikutusmahdollisuudet:

- olisiko mahdollista järjestää tilaisuudet livenä tai videoituna, jotta niitä olisi helpompi seurata?
- korvaako tämä tilaisuus lain edellyttämiä vuorovaikutustilaisuuksia?
- Mitä vaikutusta asukkaiden mielipiteillä on?
- Mitkä ovat niitä reunaehtoja, joiden pohjalta suunnittelua tehdään, jos asukkaiden mielipiteistä huomioidaan niin paljon kuin mahdollista?

2.2 Rannat ja lahti:

- Onko tietoa siitä miten merentäytöt vaikuttavat vedenlaatuun?
- ruoppaamiseen ja niittoon tulisi varata resursseja
- Aluetta tulisi kehittää luonnon lisäksi myös ihmisten virkistystarpeille, mm. pitämällä venereitit ruopattuina

2.3 Puotilanranta:

- miten tiivistä Puotilanrannan rakentaminen on verrattuna lähialueisiin tai muihin olemassa oleviin Helsingin kaupunginosiin?
- Kannatan ehdottomasti Puotilan rannan rakentamista asuinkäyttöön. Mutta tavoitteena pitää olla laadukas ja rantaan sopiva viihtyisä asuinalue. 8-12 kerroksiset talot ja umpikorttelit ovat liian suuria.

30.4.2020

Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Itäinen alueyksikkö / Asemakaavoitus
Vuosaari–Vartiokylänlahti-tiimi

- Suunniteltu 3200 uutta asukasta vaikuttaa hieman suuruudenhullulta. Vertailun vuoksi: pinta-alaltaan ainakin nelinkertaiselle Hernesaaren alueelle hyväksyttiin suunnitelma 7600 uudesta asukkaasta. Lisäksi lienee selvää, että Hernesaaren sijainti on keskeisempi kuin Puotilanrannan. Miksi näin ollaan toimimassa?
- Ruuhkautuuko Meripellontiellä ja Puotilassa liikenne uusien asukkaiden myötä?
- Metroasemalle on pitkä matka. Miten alueen liikenne järjestetään?
- Miten metron kapasiteetti riittää kun Vuosaareessa ja Puotilassa asukasmäärä kasvaa?
- Meripellontien pohjoispuolinen kortteli varjostaa uimarantaa

2.4 Rastilan kartanon alue:

- Miksi Rastilan leirintäalue halutaan siirtää muualle?
- miksi kaikkialle ei rakenneta tiiviisti metroradan viereen?

2.5 Rastilanranta:

- Millä tavalla Rastilanrannassa säästyy enemmän metsää kuin osayleiskaavassa
- Miksi muinaisranta jää rakentamisen keskelle ja miten varmistetaan sen säilyminen?
- Miksei katuja ole esitetty suunnitelmissa?
- kuinka suuresta kerrosneliömetrien määrästä olisi luovuttava, jotta kaikki rakentaminen metsään sijoittuisi sen reunoille ja säilyttäisi näin mahdollisimman suuren osan metsästä yhtenäisenä?
- Miksi yhä ajetaan läpi voimakasta rakentamista yhdelle kaupungin suurimmista ja arvokkaimmista yhtenäisistä metsäalueista, kun tällaisten alueiden merkitys kaupunkilaisten virkistymiselle ja hyvinvoinnille, kuten myös hiilensidonnalle ja luonnon monimuotoisuudelle, on ollut selvillä jo useamman vuoden?
- Koronaepidemian aikana on käynyt ilmi, että monin paikoin virkistysalueilla on vaikeaa säilyttää turvaväliä toisiin liikkujiin – eikö tämä kerro siitä, että kaupunkiluontoalasta per asukas ei ole enää varaa nipistää?

3 Muut asiat

- Tuntuu että Vuosaareen rakennetaan paljon ja ettei kenelläkään ole kokonaisnäkemyistä alueen suunnittelusta.